БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 138 (16.828). | 16 июнь 1977 йил, пайшанба | Баҳоси 2 тийин.

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ

ФРАНЦИЯДАГИ «МОНД» ГАЗЕТАСИНИНГ САВОЛЛАРИГА ЖАВОБЛАРИ

Савол: Бош секретарь жаноблари, В. Жискар д' Эстэн республика Президенти қилиб сайланган пайтдан бери Сиз Францияга иккинчи бор визит қиляпсиз. 1974 йил декабрида Рамбуйеда бўлган учрашув вақтидан бери иккала мамлакатимиз ўртасидаги муносабатларда қандай ўзгаришлар содир бўлганлигини айтиб бера олмайсизми?

Жавоб: Рамбуйедаги учрашувдан кейин ўтган вақт — Совет Иттифоқи билан Франция биргаликда босиб ўтган талайгина йўлнинг фақат бир қисмидир. Совет раҳбарларининг генерал де Голль билан 1966 йилги учрашуви бу йўлни бошлаб берди. Ана ўшанда Совет Иттифоқи билан Франция ўртасидаги муносабатларда бурилиш рўй берди — иккала мамлакат ўртасида жуда турли соҳаларда ҳамкорликни ривожлантириш йўли тутилди. Ўша пайтдан бери икки томонлама муносабатлар соҳасида ҳам, мамлакатларимизнинг халқаро ишлардаги бамаслаҳат ҳаракатлари борасида ҳам дурустгина натижаларга эришилди.

Бу ижобий жараён Рамбуйедаги учрашувдан кейин ҳам давом этганлигини мамнуният билан қайд этаман.

Шу давр мобайнида мамлакатларимиз ўртасида имзоланган кўпдан-кўп битимлар ва протоколлар орасида ядро қуролини тасодифан ёки ижозатсиз қўлланишнинг олдини олиш тўғрисидаги битимни алоҳида ажратиб кўрсатмоқчиман. Бу битим иккала мамлакатимиз учунгина муҳим бўлиб қолмай, уни тўла асос билан ялпи тинчлик ишига қўшилган муҳим ҳисса деб атаса бўлади. Шунинг кетидан мамлакатларимизнинг ядро можароси чиқиш хавфининг олдини олишга, қуролланиш пойгасини бўшаштириш ва тўхтатишга қаратилган бошқа ҳаракатлар ҳам бошланишини истардик.

Совет—Франция иқтисодий алоқалари муваффақиятли ривожланаётганлиги тўғрисида гапириб ўтган эдим. Бу — мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларнинг ўзига хос моддий пойдеворидир. Биз ўз вақтида товар обороти ҳажмини икки ҳисса кўпайтириш вазифасини ўртага қўйган эдик, бу вазифани ҳал этдик. Энди биз уни уч ҳисса кўпайтириш сари боряпмиз. Сўнгги икки йил якунларига қараганда, бунга ҳам эришилади.

Бироқ, умуман олганда СССРнинг ташқи савдо оборотидаги Франциянинг улуши ва Франциянинг ташқи савдосидаги Совет Иттифоқининг улуши ҳамон мамлакатларимизнинг имкониятларига мувофиқ эмаслигини айтмай ўта олмайман.

Мамлакатларимиз ўртасидаги илмий-техникавий ва маданий алоқалар тўғрисида кўпгина яхши гапларни айтиш мумкин. Бу алоқалар иккала мамлакат халқларини ўзаро баҳраманд қилмоқда, улар ўртасида ҳамжиҳатликни яхшилашга ва дўстона муносабатни вужудга келтиришга имкон бермоқда. Бу жиҳатдан биз бир талай ютуқларга эришдик. Улар орасида ҳозирги замон фан ва техникасининг бир қанча энг муҳим соҳаларида биргаликда ўтказилаётган тадқиқотларни, Франция телевидениесида СССР ҳафталиги ва совет телевидениесида Франция ҳафталигини ўтказиш анъана бўлиб қолганлигини, йирик бадиий коллективлар мунтазам равишда ўзаро бориб-келиб турishганлигини ва бошқа кўпгина ютуқларни тилга олса бўлади.

Хуллас, биз Совет Иттифоқидагилар босиб ўтилган йўлни ижобий баҳолаймиз ҳамда келажакдаги узоқ муддатли ва барқарор муносабатлар учун яхши асослар яратилди, деб ҳисоблаймиз. Ҳозир ҳамкорлигимизнинг ривожланиш суръатини тўхтатмай, уни кучайтириш муҳимдир. Совет томонига келганда, биз буни астойдил хохлаймиз.

Савол: Шу вақт ичида дунёда кўп воқеалар бўлиб ўтди. Қуролланиш пойгаси давом этмоқда. Суронли ҳаракатлар Африкани ларзага келтириб турибди. Сиз халқаро муносабатлар стабиллашувидан умидвормисиз ёки кескинликни юмшатиш хавф остида турибди, деб ўйлайсизми?

Жавоб: Аввало шуни таъкидламоқчиманки, барча давлатлар ва халқларнинг манфаатлари йўлида кескинликни юмшатиш жараёни, ҳар томонлама, тенг ҳуқуқли ҳамкорликни ривожлантириш, халқаро муносабатларда тинч-тотув яшаш принципларини қарор топтириш — жаҳон майдонидаги воқеаларнинг бориши ва характерини тобора кўп даражада белгилаб бераётган реаллик бўлиб қолганлигини ўтган уч йил тажрибаси кўрсатди.

Бугина эмас, кескинликни юмшатиш муҳити аста-секин одамларнинг кундалик ҳаётига сингиб бормоқда, одат тусига кириб қолмоқда. «Совуқ уруш» ва кескин муҳолифлик деб аталган даврга нисбатан тинч ҳамкорликни ривожлантириш ишидаги силжишни равшанроқ тасаввур қилиш учун ўнлаб давлатлар ўртасидаги иқтисодий, маданий, спорт алоқалари ва бошқа соҳалардаги алоқалар нақадар ўсганлигига, халқаро туризм нақадар кучайганлигига назар ташлаш кифоя қилади.

Шундай бўлса ҳам биз энди ҳамма иш қилиб бўлинди ва кескинликни юмшатиш меваларини бемалол тановул қила бериш мумкин деб ҳеч қачон ҳисоблаган эмасмиз. Биз халқаро муносабатларни қайта қуришнинг илк даврида турибмиз, холос. Биз ҳаммамиз биргаликда шу қайта қуришни амалга оширишимиз лозим. Мен «ҳаммамиз биргаликда» деб айтаётганимнинг боиси шуки, кескинликни юмшатиш универсал бўлиши ва бутун дунёни ўз ичига олиши керак. Техника, шу жумладан ҳарбий техника зўр бериб ривожланаётган, дунёнинг турли районлари ўртасидаги ўзаро алоқа тобора мустаҳкам бўлиб қолаётган бизнинг замонамизда ҳар қандай маҳаллий можаро осонгина ялпи можарога айланиб кетиши мумкин.

Сиз қуролланиш пойгаси тўғрисида гапирдингиз. Бахтга қарши бу пойга давом этмоқда ва ҳатто кучаймоқда. НАТОнинг шу ташкилот аъзолари ҳарбий харажатларини кўпайтириш тўғрисидаги сўнгги тавсиялари, АҚШнинг ҳарбий бюджети узлуксиз қаппайиб бораётганлиги, бу мамлакатнинг қурол-яроғларнинг тобора янги-янги турларини яратиш соҳасидаги доимий куч-ғайратлари — ана шуларнинг ҳаммаси қуролланиш пойгасининг янги даврасини бошлаш учун замин ҳозирланаётганлигидан далолат беради. Қурол-яроғларни чеклаш вазифаси тинчликни сақлаб қолиш ва кескинликни юмшатишни янада ривожлантириш учун энг асосий вазифа эканлигига бизнинг ишончимиз комил. Башарти ана шу даҳшатли пойга тўхтатилмаса, биз ҳаммамиз «совуқ уруш» йилларидаги каби даргумонлик ёқасига яна бориб қолган бўламиз.

Шу боисдан ҳам бизнинг мамлакатимиз қуролланиш пойгасини тўхтатишга, пировард натижада қуролсизланишга қаратилган реал чоралар кўрилишига шу қадар қатъият ва сабот билан ҳаракат қилиб келмоқда. Дунёдаги бирон мамлакат ҳам бу соҳада Совет Иттифоқи каби бу қадар кўп турли ташаббуслар кўрсатгани йўқ, бу қадар кўп таклифларни ўртага қўйгани йўқ. Тўла масъулият билан айтаманки, биз ҳақиқатан ҳам қуролланиш пойгасини тўхтатишга олиб борадиган ҳар қандай таклифларни қўллаб-қувватлашга тайёрмиз. Аммо биз қурол-яроғларни қисқартириш тўғрисидаги сўзлардангина иборат бўлган, аслида эса кучлар нисбатини бузишга, ҳарбий соҳада бирёқлама устунликлар олишга ва шу тариқа бошқа мамлакатларнинг хавфсизлигини таҳлика остида қолдиришга уринишдан бошқа мақсадни кўзламайдиган таклифларни қўллаб-қувватлашдан қатъиян воз кечамиз.

Биз реалистлармиз, зотан, шу проблемаларни ҳал этишнинг қийинлигини равшан тасаввур этамиз, албатта. Аммо биз айни реалистлар бўлганимиз учун ҳам шуни таъкидлаймиз: ҳозир дунёда кескинликнинг юмшатилишини барқарор ва муқаррар тус олдириш учун, қуролсизланиш ишида туб бурилишни таъминлашга давлатларнинг куч-ғайратларини жамлаш учун салмоқли шарт-шароитлар мавжуд.

Бу ишда кўп нарса афкор оммага боғлиқ, албатта. Биз кўп мамлакатларда, шу жумладан Францияда кенг жамоатчилик доиралари қуролсизланиш вазифасига астойдил қизиқаётганликларини биламиз. Улар қуролсизланиш фойдасига айтилган декларациялар амалий ишлар билан мустаҳкамланишини, қуролсизланиш ишидаги бурилиш жаҳон сиёсатининг реаллиги бўлиб қолиши учун кўпдан бери қунт билан ҳаракат қилмоқдалар. Биз Совет Иттифоқидагилар шу доираларнинг овозига зўр ҳурмат билан қулоқ соламиз. Бу овоз аслида ер курраси халқларининг эзгу орзуларини ифодалайди ва шу боисдан ҳам ҳамма жойда эшитилмоғи керак.

(Давоми иккинчи бетда).

МУСОБАҚАЛАШГАНИМИЗ БЎЛСИН, СОВЕТ ИТТИФОҚИДАГИ МАККАЖЎХОРИКОР ДЎСТЛАР!

Москва шаҳри. «Сельская жизнь» газетаси редакциясига

Ҳурматли ўртоқлар! ЧССРнинг Ғарбий Словакия области илғор маккажўхорикорларининг мактубини Сизларга йўллаяпмиз. Улар Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги шарафига социалистик мусобақага қўшилиб, суғориладиган ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 100 центнердан ва суғорилмайдиган ерларнинг ҳар гектаридан 65-70 центнердан маккажўхори дони кўтаришга аҳд қилдилар. Бу уларнинг Совет Иттифоқидаги ўн икки маккажўхорикорнинг «Сельская жизнь» газетасининг шу йил 10 февраль сонида «Ёшларнинг билак кучи билан 1 миллион тонна маккажўхори дони етиштирамиз» шиори остида босилиб чиққан мактубига жавоби бўлади.

Биз мусобақа ташаббускорлари — Ўзбекистон ССР ва РСФСРнинг Краснодар ўлкаси маккажўхорикорларини бизларнинг социалистик мажбуриятларимиз билан таништиришларингизни илтимос қиламиз. Ғарбий Словакия области маккажўхорикорларининг ушбу жавоби билан мўл ҳосил усталарини —газетангиз ўқувчиларини таништирсангиз жуда хурсанд ва миннатдор бўлур эдик.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXV съезди қарорларини амалга оширишда сизларга кўпдан-кўп ижодий муваффақиятлар тилаймиз.

Эмил ЛАТТА,
Словакия Коммунистик партияси Ғарбий Словакия область комитетининг секретари.

Ўзбекистон ССР ва Краснодар ўлкасининг миришкор маккажўхорикорларига Чехословакиянинг Ғарбий Словакия области илғор маккажўхорикорларидан мактуб

Ҳурматли ўртоқлар!

Бу йил бутун прогрессив дунё Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини нишонлашга тайёргарлик кўрмоқда. Улуғ Октябрь инсоният тарихида энг ёрқин даврни, капитализмдан социализмга ўтиш даврини бошлаб берди. Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги тўғрисидаги қарорида бундай дейилади: «Мамлакатимиз халқлари ҳам Совет Иттифоқи халқлари, жаҳондаги барча прогрессив кишилар билан бирга шонли Октябрнинг йиллигини тантанали табриклайдилар, уни ўзларининг буюк байрамлари сифатида нишонлайдилар». Биз партиямизнинг бу қарорини якдиллик билан маъқуллаймиз ва уни республикамизда озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг етакчи отряди бўлган Ғарбий Словакия области қишлоқ хўжалиги барча ходимларининг ижодий ишлари билан мустаҳкамлашга аҳд қилганмиз.

Чехословакия Коммунистик партиясининг XV съезди бу беш йилликда маккажўхори дони етиштиришни областимизда йилига 750-800 минг тоннага етказишни вазифа қилиб қўйди. Бу мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган жами маккажўхори донининг тахминан бешдан тўрт қисмини ташкил этади. Бу осон вазифа эмас. Уни ҳал этиш учун ҳар биримиз кўп куч ва билим сарфлашимиз, ўзимиздаги илғор маккажўхорикорларнинггина эмас, балки бошқа мамлакатлар, айниқса социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг дала омилкорлари тажрибасидан ҳам фойдаланишимиз лозим бўлади. Биз Ўзбекистоннинг 12 мўл ҳосил омилкорининг мактуби матбуотда эълон қилингандан кейин Совет Иттифоқи маккажўхорикорлари ўртасида авж олиб кетган ташаббусга катта эътибор бермоқдамиз. Улар «Ёшларнинг билак кучи билан 1 миллион тонна маккажўхори дони етиштирамиз!» шиори остида мусобақа бошладилар.

Сизларнинг газеталарингиздан билишимизча бу ташаббус Совет Иттифоқининг бошқа областларида ҳам кенг қўллаб-қувватланмоқда. Деҳқонларимизнинг суғориладиган ерларнинг ҳар гектаридан 100 центнердан, ирригация ҳозирча йўқ бўлган майдонларнинг ҳар гектаридан 50-60 центнердан маккажўхори дони олиш ҳақидаги азму қарори ЧКП XV съезди областимиз олдига қўйган вазифаларни муваффақиятли бажаришимизда биз учун яхши ўрнак бўлиб хизмат қилади. Биз ўз имкониятларимизни ва ресурсларимизни чамалаб кўриб, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги шарафига суғориладиган ерларнинг ҳар гектаридан 100 центнердан ва суғорилмайдиган майдонларнинг ҳар гектаридан 65-70 центнердан маккажўхори дони етиштириш мажбуриятини олдик. Биз Ғарбий Словакия область партия комитетининг раҳбарлигида ва область қишлоқ хўжалик бошқармаси, Трнавадаги маккажўхорикорлик институти, Братиславадаги ирригация институти билан мустаҳкам ҳамкорликда Совет Иттифоқининг омилкор маккажўхорикорлари интилаётганидек мўл ҳосилни ўриб-йиғиб олиш учун ҳамма ишларни қиламиз. Ҳозироқ ўрта ҳисобда ҳар гектар ердан 65 центнердан маккажўхори дони етиштириш юзасидан Дунайска Стреда районидаги Чилиски Радвани қишлоғининг «Медзичилизие» колхози маккажўхорикорлари ташаббуси Чехословакиянинг маккажўхорикорлари ўртасида кенг ёйилмоқда.

Ҳурматли ўртоқлар! Ушбу мактубимиз билан биз Совет Иттифоқининг мўл ҳосилли маккажўхорикорлари ҳаракатига қўшиламиз. Ишончимиз комилки, маккажўхоридан мўл ҳосил етиштириш борасида биргаликда сарфлаётган куч-ғайратимиз муваффақият қозонади ҳамда чехословак ва совет халқлари қардошларча ҳамкорлиги ва бузилмас дўстлиги самарасининг яна бир намойиши, Улуғ Октябрь ғоялари тантанасининг конкрет ифодаси бўлади.

Инженер Эмил СЕДЛАК — Трнава районидаги Острове қишлоғида жойлашган «Покрок» колхози раиси, «За знаменитый труд» ордени кавалери; инженер Эрнест КАЙТАР — Левица районининг Шаровзэ қишлоғидаги «Мнерв» колхози раиси; Йозеф ГАЛА — Галанта районидаги «Витязный февраль» колхози раиси; инженер Войтех НАДЬ — Галанта районидаги «Тешедиково» колхози раиси; инженер Винцент ФАЛУДИ — Нове Замки районининг Земной қишлоғидаги «Покрок» колхозини бош агрономи.

Чехословакия Социалистик Республикаси.

(«Сельская жизнь» газетаси, 15 июнь).

Л. И. Брежнев ва А. А. Громико Г. Д. Геншер билан суҳбатлашдилар

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико расмий визит билан Совет Иттифоқига келган ГФР федерал канцлери ўринбосари, федерал ташқи ишлар министри Г.- Д. Геншерни 14 июнь куни Кремлда қабул қилдилар.

Л. И. Брежнев, А. А. Громико билан Г. Д. Геншер ўртасида амалий конструктив руҳда суҳбат бўлиб ўтди. Суҳбат чоғида Совет Иттифоқи билан ГФР ўртасидаги муносабатларнинг ҳозирги аҳволи ва шу муносабатларни янада такомиллаштириш ҳамда ривожлантириш истиқболлари тўғрисида, шунингдек ҳар икки томонни қизиқтирувчи баъзи халқаро масалалар юзасидан фикрлашиб олинди.

СССР билан ГФР ўртасида Москва Шартномаси негизида ҳамкорликнинг тобора кенгаяётганлиги, ҳар иккала мамлакат халқларининг манфаатлари йўлида, Европада ва бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида ҳамжиҳатлик ва ишончнинг доим кучайиши катта аҳамиятга эга эканлиги уқтириб ўтилди.

Л. И. Брежнев Совет Иттифоқининг халқаро кескинликни юмшатиш жараёнини чуқурлаштириш, унга доимий, барқарор тус беришдан иборат йўли ўзгармас эканлигини таъкидлади. Қуролланиш пойгасини чеклаш ва қуролсизланиш, ядро уруши хавфини камайтиришнинг самарали чораларини амалга ошириш шу мақсадга эришиш йўлида муҳим роль ўйнаши керак. Холбуки, баъзи ҳукуматлар ҳозирча бу йўлдан бораётганлари йўқ.

Г. Д. Геншер тузилган шартномалар ва битимлар асосида, шунингдек, энг олий даражадаги алоқалар вақтида эришилган аҳдлашувларга мувофиқ ГФР ҳукумати Совет Иттифоқи билан муносабатларни мустаҳкамлашга кўмаклашишга интилаётганлигини айтди. Шу муносабат билан у Л. И. Брежневнинг ГФРга қиладиган визити иккала давлат ўртасидаги муносабатларда жуда муҳим сиёсий воқеа бўлади, деб айтди.

Л. И. Брежнев Х. Исидани қабул қилди

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев СССР парламент группасининг таклифига биноан Москвага келган Япония парламентидаги япон—совет дўстлиги уюшмасининг раиси, меҳнат министри Хирохидэ Исидани 15 июнь куни Кремлда қабул қилди.

Л. И. Брежнев билан Х. Исида ўртасида бўлиб ўтган суҳбат давомида Совет Иттифоқи билан Япония ўртасидаги муносабатларни ривожлантириш масалалари қараб чиқилди.

Л. И. Брежнев Совет Иттифоқининг Япония билан сиёсий, савдо-иқтисодий ва бошқа соҳалардаги муносабатларни ривожлантиришга қаратилган йўли изчил йўл эканлигини таъкидлади.

Суҳбат давомида ҳар икки томон Совет Иттифоқи билан Япония ўртасида чинакам яхши қўшничилик ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни ҳар жиҳатдан ривожлантириш ва мустаҳкамлашга интилаётганлиги изҳор этилди.

Суҳбат амалий, дўстона вазиятда ўтди.

Суҳбатда КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров ва СССР Ташқи ишлар министрлиги иккинчи Узоқ Шарқ бўлимининг мудири Н. Н. Соловьев қатнашди.

ПАРТИЯ ВА ҲУКУМАТ РАҲБАРЛАРИ «ЭЛЕКТРО—77» ХАЛҚАРО ВИСТАВКАСИНИ БОРИБ КЎРИШДИ

Москвадаги «Сокольники» паркида «Электротехника асбоб ускуналари ва электр линиялари» халқаро виставкаси «Электро—77» зўр муваффақият билан ўтмоқда. 23 мамлакатнинг юзлаб корхона, ташкилот ва фирмалари бу ерда электр энергия ҳосил қилиш, узатиш ва ундан фойдаланиш соҳасидаги сўнгги ютуқларини намойиш қилмоқда, мутахассисларни электротехника асбоб-ускуналарининг энг янги намуналари билан таништирмоқда.

15 июнь куни КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигида партия ва ҳукумат раҳбарлари виставкани бориб кўрдилар. Виставкани кўздан кечиришда А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Д. Ф. Устинов, Г. А. Алиев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, В. И. Долгих, Я. П. Рябов, К. В. Русаков ўртоқлар, шунингдек КПСС Марказий Комитети машинасозлик бўлимининг мудири В. С. Фролов қатнашдилар.

Виставкада электротехника саноати министри А. К. Антонов изоҳ бериб турди.

Партия ва ҳукумат раҳбарлари Совет Иттифоқи кўргазмасини кўздан кечирдилар. Кўпгина иттифоқдош республикаларнинг корхоналари ва илмий марказлари тақдим этган тўрт мингдан ортиқ экспонат Совет ҳокимиятининг 60 йили мобайнида индустриянинг қудратли, юксак самарали тармоғига айланган совет электротехникасининг ютуқларидан яққол далолат беради. Совет раҳбарлари транспортда, қишлоқ хўжалигида, нефть-газ ва кончилик саноатида, қора металлургияда, халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида қўлланилаётган машиналар ва асбоб-ускуналарнинг намуналари билан танишдилар.

КПСС XXV съездининг электр асбоб-ускуналари сифатини оширишга доир қарорлари конкрет рўёбга чиқарилаётганлигидан далолат берувчи Совет Иттифоқи электротехника саноатининг ютуқларига юксак баҳо берилди.

СССР Электротехника саноати министрлиги билан савдо-саноат палатаси ташкил этган «Электро—77» виставкасида социалистик мамлакатлар — Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Румыния Социалистик Республикаси, Чехословакия Социалистик Республикаси, Югославия Социалистик Федератив Республикаси, шунингдек АҚШ, ГФР, Франция, Япония, Италия, Финляндия, Швейцария, Швеция ва бошқа мамлакатларнинг энг катта электротехника фирмалари иштирок этмоқда. Шу машиналарнинг павильонларига кўп миқдорда электротехника асбоб-ускуналари қўйилган.

(ТАСС).

ШАРТНОМА РАТИФИКАЦИЯ ҚИЛИНДИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ МАЖЛИСИ

15 июнь куни Кремлда СССР Олий Совети Президиумининг мажлиси бўлиб ўтди. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Мозамбик Халқ Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартномани ратификация қилиш масаласи кўриб чиқилди.

СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов СССР ҳукумати номидан доклад қилди. Шартноманинг тузилиши, деди у,— Совет Иттифоқи билан Мозамбик Халқ Республикаси ўртасидаги муносабатларда муҳим сиёсий воқеадир. Шартнома халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлашга, кенг миқёсдаги тенг ҳуқуқли халқаро ҳамкорликка қаратилган ленинча тинчлик сиёсатининг юксак принципларини ўзида мужассамлаштирган. Бу Шартнома социалистик давлатимизнинг мамлакатимиз янги Конституцияси лойиҳасининг 28-моддасида белгилаб берилган ташқи сиёсат соҳасидаги вазифаларига тўла-тўкис мувофиқ келади, шу моддада СССРнинг ташқи сиёсати СССРда коммунизм қурилиши учун қулай халқаро шарт-шароитларни таъминлашга, жаҳон социализми позицияларини мустаҳкамлашга, халқларнинг мустақиллик ва социал тараққиёт йўлидаги курашини қўллаб-қувватлашга қаратилганлиги уқтириб ўтилган.

Бу Шартнома СССРда ва Мозамбик Халқ Республикасида кенг миқёсда маъқулланган. Аввал социалистик мамлакатларда ва Африкада у тинчлик ва миллий озодлик ҳаракати ишининг янги муваффақияти деб баҳоланмоқда.

СССР Олий Совети палаталари ташқи ишлар доимий комиссиялари номидан Иттифоқ Совети ташқи ишлар комиссиясининг Раиси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари М. А. Суслов ахборот бериб, бундай деди:

СССР Олий Совети Миллатлар Совети билан Иттифоқ Советининг ташқи ишлар комиссиялари ўзларининг қўшма мажлисида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Мозамбик Халқ Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги Шартномани кўриб чиқдилар.

Совет Иттифоқи билан Мозамбик Халқ Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги Шартнома давлатларимиз халқларининг энг зарур манфаатларига мос бўлиб тушади, деб таъкидлади М. А. Суслов. Бу Шартнома бир неча йиллар давомида улар ўртасида таркиб топган дўстона муносабатларни ифодалайди ва мустаҳкамлайди.

Совет—Мозамбик Шартномаси халқлар тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлашга, жаҳон социализмининг позицияларини кучайтиришга, халқларнинг миллий озодлик ва социал тараққиёт йўлидаги курашини қўллаб-қувватлашга қаратилган Совет давлати ленинча ташқи сиёсатининг юксак принципларига батамом мос бўлиб тушади. Бу принциплар эндиликда дунёда биринчи марта Совет давлатининг Асосий қонуни лойиҳасига бузилмас принциплар тариқасида ёзиб қўйилмоқда. СССР билан Мозамбик Халқ Республикаси ўртасида тузилган ва биз кўриб чиқаётган Шартнома социализм дунёсининг миллий озодлик ҳаракати кучлари билан мустаҳкамланиб бораётган иттифоқини кўрсатувчи яна бир яққол далилдир. Бу Шартнома Совет Иттифоқи билан Мозамбик Халқ Республикаси ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни ўзаро ҳурмат, тенг ҳуқуқлилик ва ички ишларга аралашмаслик асосида янада ривожлантириш учун янги уфқлар очади.

Ҳозир, деди сўзини давом эттириб М. А. Суслов, Мозамбик халқи ўз мамлакатининг мустақиллигини мустаҳкамлаш, мустамлака ҳукмронлигининг оғир оқибатларини тугатиш ва мамлакатнинг социалистик ориентация йўлидан ривожланишини таъминлаш учун зўр куч-ғайрат сарфлаётган бир пайтда Шартнома ана шу олижаноб мақсадларга эришиш учун курашда унга комил ишонч бахш этувчи муҳим омил бўлади.

Мозамбик Африка жанубида жойлашган, у ерда ҳали агрессив эски режимлар ҳукмронлик қилиб, Африкадаги қўшни прогрессив давлатларнинг хавфсизлигига таҳлика солиб турибди. СССР билан Мозамбик ўртасидаги Шартнома Мозамбикнинг халқаро позицияларини мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади ҳамда Африка халқларининг Африкани мустамлакачилик ва ирқчилик зулмидан тўла-тўкис ва узил-кесил озод қилиш йўлидаги одилона курашини доимо қўллаб-қувватлаётганлигимизнинг янги тасдиғи бўлади.

Кўриб чиқилаётган Шартнома, деди пировардида М. А. Суслов, барча халқларнинг манфаатларига, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг мақсадлари ва принципларига ҳам тўла мувофиқ келади ҳамда бошқа мамлакатларга қарши қаратилган эмас.

СССР Олий Совети Президиумининг аъзолари Шартномани ратификация қилиш тўғрисидаги масалани муҳокама қилишга ўтадилар.

СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари, Эстония ССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. П. Вадер, меҳнаткашлар депутатлари Чукотка округ Совети ижроия комитетининг раиси Л. Г. Тинель, КПСС Бошқирдистон область комитетининг биринчи секретари М. З. Шокиров, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари, Қозоғистон ССР Олий Советн Президиумининг Раиси С. Б. Ниёзбеков ўз нутқларида бу Шартнома социализм кучлари билан миллий озодлик ҳаракатининг мустаҳкамланиб бораётган иттифоқини кўрсатувчи янги яққол далил эканлигини қайд этдилар.

Шартноманинг тузилиши совет халқи билан Мозамбик халқи ўртасида таркиб топган дўстлик алоқаларидан, КПСС билан ФРЕЛИМОнинг, иккала мамлакатнинг тинчлик, озодлик, интернационал бирдамлик ва социализм идеалларига садоқатидан табиий равишда мантиқан келиб чиқади.

Сўнгра Президиум Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Мозамбик Халқ Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги Шартномани ратификация этиш ҳақида фармон қабул қилди.

* * *

Президиум тўққизинчи чақириқ СССР Олий Совети олтинчи сессиясининг кун тартиби ва иш тартиби тўғрисидаги таклифларни тайёрлаш билан боғлиқ бўлган масалаларни кўриб чиқиб, тегишли қарор қабул қилди.

Мажлисда Иттифоқ Совети билан Миллатлар Совети қишлоқ хўжалиги комиссияларининг раислари В. М. Кавун ва В. А. Карловнинг палаталар қишлоқ хўжалиги, қонун лойиҳалари тайёрлаш, табиатни муҳофаза қилиш ва саноат комиссиялари СССР ҳукумати томонидан тақдим этилган ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ўрмон тўғрисидаги қонун асослари лойиҳасини дастлабки тарзда кўриб чиқиш соҳасидаги ишни тугаллаганликлари тўғрисидаги ахбороти тингланди. Комиссиялар СССР Олий Советига қонун лойиҳасини таклиф этилган ўзгартишлар ва қўшимчаларни ҳисобга олиб тасдиқлашни тавсия қиладилар.

СССР Олий Советининг Президиуми бошқа масалаларни ҳам кўриб чиқди. (ТАСС).

КРЕМЛДА СУҲБАТ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Македония Социалистик Республикаси скупшчинаси ижроия вечесининг Раиси Б. Попов бошчилигидаги Македония Социалистик Республикаси (ЮСФР) ҳукумат делегациясини 15 июнь куни Кремлда қабул қилди.

Дўстона суҳбат чоғида Совет—Югославия ҳамкорлигига оид бир қанча масалалар юзасидан фикрлашиб олинди.

ФАХРИЙ УНВОН

СССР Олий Совети Президиуми совет театр санъатини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун Ҳамза номли Ўзбек Давлат Академик драма театрининг артисти ўртоқ **Зикир Муҳаммаджоновга СССР халқ артисти** фахрий унвони берди.

(ТАСС).

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ФРАНЦИЯДАГИ «МОНД» ГАЗЕТАСИНИНГ САВОЛЛАРИГА ЖАВОБЛАРИ

(Боши биринчи бетда).

Сиз Африкани тилга олдингиз. Тилга олганда ҳам, гўё у ерда кучайиб бораётган «суронли ҳаракатлар» кескинликни юмшатишга зарар етказаётгандек, халқаро муносабатларда ностабиллик келтириб чиқараётгандек тарзда тилга олдингиз. Аммо аҳвол мутлақо бундай эмаску.

Африка қитъасининг халқлари ўз озодлиги ва мустақиллиги учун, ривожланиш йўлини мустақил танлаб олиш ҳуқуқи учун актив курашмоқдалар. Улар шармандали ҳодисаларга — иркчилик ва апартеидга қарши курашмоқдалар. Бу —адолатли кураш, бинобарин, бизнинг мамлакатимиз бундай курашни ҳамиша қўллаб-қувватлаб келди ва қўллаб-қувватлай беради.

Африкадаги ностабилликни бошқа нарса келтириб чиқаряпти. Уни Африка халқларининг ўзлари учун энг мақбул деб ҳисоблаётган йўлни танлаб олишларига халақит беришга уринаётган ташқи кучлар келтириб чиқаришяпти. Бу кучлар Африкадаги баъзи бир давлатларни шу қитъадаги бошқа давлатлар билан тўқнаштиришга уринмоқдалар, улар адоватни авж олдирмоқдалар ва рағбатлантирмоқдалар. Африкалик халқларга мустамлакачилик замонларидан сарқит бўлиб қолган муаммолар хусусида низолар чиқармоқдалар. Айни мана шундай сиёсат кескинликни юмшатиш талабларига, тинч-тотув яшаш принципларига зид келмоқда, халқаро кескинликнинг янги манбаларини ана шундай сиёсат келтириб чиқариши мумкин. Биз Африкадаги аҳвол ностабил эканлигининг сабаби мана шулардан иборат, деб ҳисоблаймиз.

Совет Иттифоқи Африка мамлакатларининг ички ишларига аралашишга мутлақо қаршидир. Биз Африкада ўзимиз учун манфаат ва имтиёзлар қидираётганимиз йўқ. Бизнинг бу қитъадаги сиёсатимиз ҳам барча халқлар билан тинч, дўстона муносабатлар ўрнатишга, уларнинг ўзлари танлаб олган мустақиллик ва тараққиёт йўлидан муваффақиятли олға боришига ёрдам беришга қаратилган.

Савол: Ғарбда тобора зўр бериб тарқатилаётган фикрга қараганда, бизнинг жамиятларимиз бошдан кечираётган иқтисодий ва маънавий танглиқдан қутулиш йўли янги жаҳон иқтисодий тартибини излаб топишдан, яъни саноати ривожланган мамлакатлар билан ривожланаётган мамлакатлар ўртасидаги муносабатларни ўзгартиришдан иборат. Сиз шу фикрга қўшиласизми? Совет Иттифоқи ана шу янги тартибни қидириб топиш ва гарантиялашда қай даражада қатнаша олган бўлур эди?

Жавоб: Аввало бир нарсани аниқлаб олайлик, чамаси гап капиталистик мамлакатларни талвасага солаётган танглик устида бораётган бўлса керак. На Совет Иттифоқи, на бошқа социалистик мамлакатлар танглики бошдан кечираётганлари йўқ. Тўғри, биз капиталистик дунё бошдан кечираётган иқтисодий ларзаларнинг оқибатларини бирмунча даражада бавосита сезиб турибмиз, масалан, биз ўзимизнинг ташқи савдо операцияларимиз давомида инфляция жараёнини ҳисобга олишимизга тўғри келяпти. Аммо бу — мутлақо бошқа масала.

Халқаро иқтисодий муносабатларни демократик асосда қайта қуриш, ундаги камситиш, зўравонлик, тенг ҳуқуқсизликни тугатиш — ҳозирги даврнинг муҳим талабларидан бири. Совет Иттифоқи бунга изчиллик билан интилиб келяпти. Маълумки, биз бу хусусда конкрет таклифларни, жумладан Бирлашган Миллатлар Ташкилотида ҳам ўртага қўйдик. Бизнинг мамлакатимиз Африка, Осиё, Латин Америкаси давлатлари билан ўзининг иқтисодий алоқаларини ҳам бошқа давлатлар билан бўлган алоқалари каби тенг ҳуқуқлилик, ўзаро манфаат, ички ишларга аралашмасликка қаттиқ риоя қилган ҳолда олиб бормоқда. Биз ўтмишдан мерос бўлиб қолган иқтисодий қолоқликни бартараф этишда озодликка чиққан кўпгина давлатларга қўлдан келганча ёрдам беряпмиз.

Биз халқаро иқтисодий алоқаларни тенг ҳуқуқлилик ва ўзаро манфаатдорлик, камситишга йўл қўймасликдан иборат одилона негизларда ривожлантириш ҳар бир халқнинг манфаатларига, гарчи бу нарса капитализмни кризислардан халос қилмаса ҳам, тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш манфаатларига мос бўлиб тушишига аминмиз.

Бошқа бир нарсани ҳам таъкидлаб ўтай: бошқа социализм мамлакатлари каби Совет Иттифоқи ҳам мустамлакачиликнинг оқибатлари учун, шунингдек иқтисодий муносабатларда давом этиб келаётган тенг ҳуқуқсизлик ривожланаётган мамлакатларга ҳалокатли таъсир ўтказаётганлиги учун ҳам жавобгар эмаслиги табиий.

Савол: Сиз Хельсинки аҳдномалари амалга оширилишининг боришидан мамнунмисиз?

Жавоб: Хельсинки аҳдномалари давлатлар ўртасидаги муносабатларга, Европадаги ва унинг ташқарисидаги вазиятга ижобий таъсир ўтказиш учун катта потенциалга эга эканлигига ҳозир ҳеч ким шубҳаланаётгани йўқ, деб ўйлайман. Бугина эмас, Хельсинкида имзоланган Якунловчи акт эндиликда халқаро турмушдаги салмоқдор сиёсий реаллик бўлиб қолди, энди у анча актив амалга оширилмоқда. Гарчи эришилган тараққиёт турли соҳаларда бир хил эмаслиги табиий бўлса ҳам, бир талай иш қилинди. Чунки, Умумевропа кенгашининг ҳамма қатнашчиларининг фикрича, Якунловчи акт давлатларнинг Европада тинчликни мустаҳкамлаш соҳасидаги узоқ муддатга мўлжалланган кенг фаолият программасидир. Шуни алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман: давлатлар ўртасидаги муносабатлар муҳитини заҳарлашга уриниш қанчалик кам бўлса, бу программа келгусида ҳам шунчалик муваффақиятлироқ амалга оширила беради.

Савол: Ҳозирги вақтда Европанинг иккала қисми ҳарбий ва сиёсий соҳаларда тинч-тотув яшаш, иқтисодий соҳада ҳамкорлик ҳолатида ва идеология соҳасида антагонизм ҳолатида турибди. Сизнинг фикрингизча, бундай ҳолат узоқ давом этадими?

Жавоб: Дарҳақиқат, кейинги йилларда Европада тинч-тотув яшаш принциплари асосида тенг ҳуқуқлилик, ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантиришда муҳим силжишга эришилди. Европани мустаҳкам тинчлик ва хавфсизлик қитъасига айлантириш йўлида олға томон яхши қадамлар қўйилди. Бизнинг фикримизча, бу мақсадга ҳам эришса бўлади. Бироқ, ўшанда ҳам, идеология кураши, яъни ғоялар кураши тўхтамаслигига ишонамиз. Бунда ҳеч қандай зиддият йўқ. Модомики, ер юзида турли ижтимоий тузумга мансуб бўлган давлатлар яшаётган, аниқроқ қилиб айтганда эса, ёнма-ён яшаётган экан, демак, шу тузумларга хос бўлган фикрлар, ғоялар, идеологияларнинг тафовути ҳам сақланиб қолади ва бу тафовутларни ҳеч қандай битимлар билан тугатиб бўлмайди. Аммо бизнинг замонамизда у ёки бу ғояларнинг, у ёки бу идеологиянинг ғалабасини куч ёрдамида, қурол ёрдамида таъминлашга уриниш бемаънилик ва хатарлидир. Идеология кураши «психология уруши»га айланиб кетмаслиги керак, давлатлар ва халқларнинг ички ишларига аралашиш воситаси сифатида фойдаланилмаслиги ёки сиёсий ва ҳарбий муҳолифликка олиб бормаслиги керак.

Акс ҳолда бу идеология баҳси фалокатга айланиши, унда миллион-миллион одамлар билан бирга уларнинг концепциялари ҳам ҳалок бўлиб кетиши мумкин.

Икки ижтимоий система ўртасидаги ва уларнинг идеологиялари ўртасидаги баҳсни ҳаётнинг ўзи, тарих практикаси, амалий синов ҳал этиши мумкин. Ўз-ўзидан равшанки, биз коммунистлар социалистик тузумнинг афзалликларига, социалистик, коммунистик концепциялар жамиятнинг ва алоҳида ҳар бир инсоннинг ҳаётий орзу-умидлари ҳамда манфаатларига, ялпи тинчлик ва социал тараққиёт манфаатларига кўпроқ мос келишига ғоят аминмиз.

Савол: Кейинги вақтларда СССР Европа иқтисодий ҳамжамиятига нисбатан ўз позициясини бирмунча юмшатди. СССР шу ҳамжамият билан расмий муносабатлар ўрнатишини кутса бўладими?

Жавоб: Биз бу масалага Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлардан бири сифатида ёндашамиз. Биз «умумий бозор»га реал бир нарса деб қараймиз ва Ғарбда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши хусусида шундай фикр қарор топишини муҳим деб ҳисоблаймиз.

Маълумки, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши Умумевропа кенгашининг Якунловчи акти руҳида ҳаракат қилиб, ўзига аъзо бўлган мамлакатларнинг ҳукуматлари номидан Европа иқтисодий ҳамжамиятига расмий муносабатлар ўрнатишни таклиф қилди, шу йилнинг апрелида эса мазкур масала юзасидан янги таклифлар топширди. Кўриб турибсизки, энди гап «умумий бозор»нинг қандай жавоб беришида қолган.

Савол: Кейинги вақтларда Францияда сайловдан-сайловга сўл кучлар тобора салмоқли муваффақиятларга эришмоқдалар. Келгуси йил уларнинг ҳокимият тепасига келиши эҳтимолдан мутлақо ҳоли бўлмаган бир нарса бўлиб қолди. Бу нарса Совет—Франция муносабатларини бирон-бир тарзда ўзгартирган бўлур эдими?

Жавоб: Бу савол Франциянинг муҳим ички проблемаларига даҳлдордир. Бу нарса француз халқига ва фақат унга боғлиқ.

Совет—Франция муносабатларининг келажагига келганда, биз истиқболга умидворлик билан қараймиз, чунки бу муносабатларнинг келгусидаги ривожи СССР ва Франция халқларининг туб манфаатларига тўла-тўкис мос бўлиб тушишига қаттиқ ишонамиз.

Савол: Сиз Яқин Шарқдаги вазиятнинг ривожини қандай тасаввур этасиз? Исроил Фаластин давлати ғоясига рози бўлади, деб ўйлайсизми?

Жавоб: Бизнинг Яқин Шарқдаги ишлар хусусидаги позициямиз кескинликнинг хатарли ўчоғи ўчирилиши, адолат қайта тикланиши ва бу районда мустаҳкам тинчлик таъминланиши тўғрисидаги ғамхўрлик руҳи билан суғорилган.

Яқин Шарқдаги можарони тинч бартараф этиш вазифаси тобора кечиктириб бўлмайдиган тус олмоқда. Шу муносабат билан мен Яқин Шарққа бағишланган Женева сулҳ конференциясининг ҳамраислари бўлган Совет Иттифоқи билан АҚШ конференция ўз ишини 1977 йил кузида яна бошлаб юбориши учун куч-ғайрат сарфлаш тўғрисида аҳдлашиб олганликлари фактини ижобий баҳоламоқ керак, деган фикрдаман.

Ўз-ўзидан равшанки, Яқин Шарқдаги можарони бартараф этиш Женева конференцияси қатнашчиларигагина даҳлдор бўлиб қолмай, можарони тугатишдан манфаатдор бўлган барча давлатларга ҳам дахлдордир. Биз бу масалада Франция билан ҳамкорлик қилишга ҳамиша катта аҳамият бериб келганмиз ва беряпмиз. Бизнинг фикримизча, Франция ўзининг халқаро салмоғи ва нуфузини ҳисобга олиб, Яқин Шарқдаги можарони бартараф этишга самарали кўмаклашиши, унинг гарантияларида қатнашиши мумкин.

Саволингизнинг иккинчи қисмига келганда, афтидан, бу саволни Исроил ҳукуматига бериш керак.

Савол: Сиз Совет Иттифоқининг келажагини қандай тасаввур қиласиз? Миллий республикалардаги аҳолининг жадал кўпайиши муайян структуравий ўзгаришларга сабаб бўлиши мумкин, деб ўйламайсизми?

Жавоб: Барча ватандошларим каби мен ҳам ўз Ватанимнинг келажагига комил ишонч ва битмас-туганмас умидворлик билан қарайман. Бу йил биз учун алоҳида шонли йил: биз Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини байрам қиламиз, мамлакатнинг янги Конституциясини қабул этамиз. Совет Иттифоқини XX аср охирларигача ривожлантиришнинг перспектив программасини тузиш иши давом этмоқда.

Мамлакатимизнинг у ёки бу республикаларидаги аҳолининг кўпайишига келганда бу ҳодиса бизни ташвишга солмайди, аксинча, у бизни қувонтиради, чунки, аввало, республикаларимиз иқтисодий даражасининг қудратли равишда юксалишини, шу жумладан, чор Россиясининг собиқ чекка ўлкаларидаги аҳоли фаровонлигининг ғоят ўсганлигини, улар социалистик ўзгартишлар йўлидан бориб, улкан тараққиётга эришганликларини ифода этади. Шуларнинг ҳаммаси пировард натижада биз янги тарихий бирлик деб атаётган ягона қотишма совет халқини мустаҳкамлайди.

СССР ХАЛҚИ БИЛАН МОЗАМБИК ХАЛҚИ ЎРТАСИДАГИ ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК МУСТАҲКАМЛАНАДИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ИТТИФОҚ СОВЕТИ ВА МИЛЛАТЛАР СОВЕТИ ТАШҚИ ИШЛАР КОМИССИЯЛАРИНИНГ ҚЎШМА МАЖЛИСИ

14 июнь куни Кремлда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссияларининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Мозамбик Халқ Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида тузилган Шартномани ратификация қилиш масаласи кўриб чиқилди.

Президиум столи ёнида Иттифоқ Совети комиссиясининг раиси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари, депутат М. А. Суслов, Миллатлар Совети комиссиясининг раиси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари, депутат Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитетининг секретари, депутат К. В. Русаков ўтиришибди.

Мажлисда СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари, депутат В. В. Кузнецов Совет ҳукумати номидан ахборот берди. У таъкидлаб айтдики, Шартнома Совет Иттифоқи билан Мозамбик Халқ Республикаси ўртасида дўстона муносабатларни ривожлантиришда муҳим бир босқичдир. Мозамбик халқи Мозамбик Озодлик фронтининг раҳбарлиги остида озодлик ва мустақиллик учун мустамлакачиларга қарши қаттиқ қуролли кураш олиб борган ва шу халқ учун жуда оғир бўлган ўша йиллардаёқ мана шу дўстликка асос солинган эди.

Сўзга чиққан Украина Компартияси Ворошиловград область комитетининг биринчи секретари депутат Б. Т. Гончаренко, Калинин областидаги «Красний Октябрь» колхозининг раиси, депутат Ю. М. Иванов, Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, депутат Т. У. Усубалиев, «Известия» газетасининг сиёсий обзорчиси, депутат В. Л. Кудрявцев, СССР мудофаа министрининг ўринбосари, армия генерали, депутат И. Г. Павловский Шартноманинг ратификация қилиниши халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлаш ишига, мамлакатимиз билан Африкадаги прогрессив давлатларнинг дўстона алоқаларини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлашга ёрдам беради, дедилар.

Улар СССР билан Мозамбик Халқ Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик қилиш тўғрисида тузилган Шартномани маъқуллашни ҳамда уни СССР Олий Совети Президиуми ратификация қилиши учун тавсия этишни таклиф қилдилар.

Қўшма мажлисда раислик қилувчи Иттифоқ Совети комиссиясининг раиси, депутат М. А. Суслов муҳокама якунларини чиқариб, бундай деди:

СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети комиссиялари аъзоларининг нутқлари Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Мозамбик Халқ Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида тузилган ва 1977 йилнинг 31 мартида Мапутуда имзоланган Шартнома маъқулланганлигидан далолат берадики, бунинг шундай бўлиб чиқиши табиий ва қонунийдир.

Шу кунларда дўстларимиз ва ғанимларимиз. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг тинчликсевар йўлини СССР янги Конституцияси лойиҳасининг умумхалқ муҳокамаси чоғида совет халқи якдиллик билан қўллаб-қувватлаётганлигига яна бир карра ишонишлари мумкин. Биринчи марта давлатимизнинг Асосий Қонунига Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати тўғрисидаги махсус боб киритилганки, бу эса халқларнинг хавфсизлигини мустаҳкамлашга, жаҳон социализми позицияларини мустаҳкамлашга, халқларнинг миллий-озодлик ва социал тараққиёт учун курашини қўллаб-қувватлашга қаратилган ленинча тинчлик сиёсатини конституцион принцип даражасига кўтаради. Совет — Мозамбик Шартномаси Совет давлати ташқи сиёсатининг юксак мақсадларига тамомила мос келади.

Совет Иттифоқи, деб давом қилди М. А. Суслов, Мозамбик Халқ Республикасини биринчилар қаторида танинди ва у билан дипломатик муносабатлар ўрнатди. Икки мамлакат ўртасида иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий ҳамкорлик масалалари хусусида бир қанча битимлар тузилди. Совет — Мозамбик муносабатлари муттасил мустаҳкамланиб, ривожланиб бормоқда.

ФРЕЛИМО раиси, мамлакат президенти Самора Машел бошчилигидаги Мозамбик партия-давлат делегациясининг 1976 йил майида СССРга қилган визити Совет — Мозамбик муносабатларини ривожлантиришда олға томон қўйилган катта қадам бўлди. Ўртоқ Л. И. Брежнев ва бошқа совет раҳбарларининг ўртоқ Самора Машел билан олиб борган музокаралари Совет — Мозамбик муносабатларига янги бир туртки берди.

КПСС билан ФРЕЛИМО ўртасида империализм, мустамлакачилик, ирқчиликка қарши, тинчлик ва социал тараққиёт учун курашдаги мақсадлар муштараклиги асосида ривожланиб бораётган анъанавий дўстона алоқалар Совет — Мозамбик ҳамкорлиги бутун комплексида метинлаштирувчи роль ўйнамоқда.

Шартнома мазмуни КПСС XXV съезди маъқуллаган тинчлик ва халқаро ҳамкорлик учун, халқларнинг озодлиги ва мустақиллиги учун олиб бориладиган бундан буёнги кураш программасини конкрет амалга оширишга ёрқин бир мисолдир.

Шартнома Мозамбик халқаро позицияларини мустаҳкамлаш ишига хизмат қилиб, Африка халқларининг Африкани мустамлакачилик ва ирқчилик зулмидан узил-кесил ва тўла озод этиш учун олиб бораётган одилона курашини доимо қўллаб-қувватлаётганлигимизнинг яна бир тасдиғи бўлади. Мозамбик Африканинг агрессив ирқчи режимлар ҳали сақланиб қолаётган ва улар можароли вазият вужудга келтириб, Африкадаги қўшни прогрессив давлатлар хавфсизлигига таҳдид кўрсатаётган жанубий регионида турганлиги жиҳатидан ҳам шартнома алоҳида аҳамият касб этади.

СССР билан Мозамбик ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида тузилган Шартномани Мозамбик жамоатчилиги қизғин кутиб олди ва шу мамлакат давлат ҳокимиятининг олий органи уни ратификация қилди.

М. А. Суслов СССР билан Мозамбик Халқ Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида тузилган ва тақдим этилган Шартномани маъқуллаш ҳамда СССР Олий Совети Президиумига уни ратификация қилишни тавсия этиш тўғрисида таклиф киритди.

Бу таклиф бир овоздан қабул қилинди.

(ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПАЛАТАЛАРИНИНГ КОМИССИЯЛАРИДА

14 июнь куни Кремлда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг қишлоқ хўжалиги қонун лойиҳаларини тайёрлаш, табиатни муҳофаза қилиш, саноат комиссияларининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда муҳокама этиш учун матбуотда эълон қилинган ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ўрмон тўғрисидаги қонун асослари лойиҳаси кўриб чиқилди ва маъқулланди.

Депутатлар қонун лойиҳаси КПСС XXV съезди ўртага қўйган ўрмон маҳсулотларини ошириш, уларни такрорий кўпайтиришни яхшилаш ва қўриқлашни кучайтириш, ўрмон ресурсларидан рационал фойдаланишни таъминлаш вазифаларига, мамлакат экономикасини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш ҳамда шу асосда совет халқининг фаровонлигини ошириш вазифаларига мос эканлигини таъкидлаб ўтдилар.

Мажлисда КПСС Марказий Комитетининг секретарлари, депутатлар И. В. Капитонов, Я. П. Рябов, СССР Олий Совети палаталарининг раислари А. П. Шитиков, В. П. Рубен, СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе иштирок этдилар.

* * *

Шу куни Кремлда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети саноат комиссияларининг қўшма мажлиси бўлди. Мажлисда электр энергияси, иссиқлик энергияси ва ёқилғини тежаб-тергаб сарфлаш тўғрисидаги қонун талабларига риоя қилиш ҳақидаги масала кўриб чиқилди.

Депутатлар шу масала юзасидан депутатларнинг қўшма тайёргарлик комиссияси материалларини, шунингдек ёқилғи-энергетика хўжалиги ҳамда ёқилғи, электр энергияси ва иссиқлик энергияси ресурсларидан рационал фойдаланиш соҳасидаги қонунларни янада такомиллаштириш зарурлиги тўғрисида шу материалларда баён қилинган хулосалар ва таклифларни маъқулладилар.

Қабул қилинган қарорда яқин вақт ичида мамлакатнинг ёқилғи-энергетика хўжалиги тўғрисида қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш мақсадга мувофиқ эканлиги ҳақида гапирилади.

Мажлисни комиссияларнинг раислари— КПСС Марказий Комитетининг секретари депутат Я. П. Рябов, билан депутат К. К. Кайрис олиб бордилар.

(ТАСС).

КОММУНИЗМ ЙЎЛИДАН

НАМАНГАН, 15 июнь. (ЎзТАГ). Наманган партия ташкилоти активининг бугун бўлиб ўтган йиғилиши қатнашчилари СССР Конституцияси лойиҳасини қизғин ва якдиллик билан маъқуллаб, КПСС Марказий Комитети 1977 йил май Пленумининг қарорларини ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари, Конституция комиссияси раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг докладида баён қилинган қоидалар ва хулосаларни оғишмай амал қилиш ва ижро этиш учун қабул қилдилар. Йиғилишда область партия комитетининг биринчи секретари М. Камолов доклад қилди.

Сўнгги ўн йиллар мобайнида мамлакатимизда рўй берган катта ўзгаришларни, дейишди докладчи ва сўзга чиққан нотиқлар, Наманган области мисолида ҳам яхши кўриш мумкин. Бу ерда саноат, қишлоқ хўжалиги ва маданиятда катта муваффақиятларга эришилди.

Бу муваффақиятларнинг ҳаммасига, деб таъкидланди йиғилишда, Коммунистик партиянинг доно раҳбарлиги туфайли, партия Марказий Комитети, КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси, шахсан ўртоқ Л. И. Брежневнинг совет кишилари фаровонлиги тўғрисида тинмай қилган ғамхўрлиги туфайли эришилди.

Область меҳнаткашлари бу ғамхўрликка сиёсий активликни ва меҳнат ғайратини ошириш билан, Ватан бахт-саодати йўлида зарбдорларча меҳнат қилиш билан жавоб бермоқдалар. Йиғилишда Наманган областининг меҳнаткашлари Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига ўз зиммаларига олган мажбуриятларини муваффақиятли бажарадилар, беш йилликнинг иккинчи йилида 440 минг тонна «оқ олтин» етиштириб давлатга топширадилар, деб қатъий ишонч билдирилди.

ТЕРМИЗ, 15 июнь. (ЎзТАГ). Сурхондарё область партия активининг бугун бўлиб ўтган йиғилишида КПСС Марказий Комитети 1977 йил май Пленумининг якунлари ва область партия ташкилотининг КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев докладидан келиб чиқадиган вазифалари муҳокама қилинди. Область партия комитетининг биринчи секретари А. К. Каримов доклад қилди.

СССР Конституциясининг лойиҳаси областдаги ҳар бир меҳнат коллективида, ҳар бир оилада ғоят зўр қизиқиш билан кутиб олинди, дейишди йиғилиш қатнашчилари. Бу Конституция эзгу мақсад коммунизм сари бундан буёнги ҳаракат йўлимизни белгилаб беради.

Йиғилиш қатнашчилари партиямизнинг ички ва ташқи сиёсатини ишлаб чиқиш ва амалга оширишга ўртоқ Л. И. Брежнев қўшган жуда катта ҳиссани қайд этиб, Леонид Ильич бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш учун, совет халқининг фаровонлигини ошириш учун кўп иш қилаётганлигини таъкидлаб ўтдилар.

Йиғилиш мамлакат Асосий Қонунининг лойиҳасини, КПСС Марказий Комитети 1977 йил май Пленумининг қарорларини қизғин маъқуллаб, область меҳнаткашлари Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги байрами нишонланадиган йилни хўжалик ва маданий қурилишда янгидан-янги катта муваффақиятлар билан нишонлайдилар, деб ишонч билдирди.

ЖИЗЗАХ, 15 июнь. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда Жиззах область партия активининг йиғилиши бўлди. Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитети 1977 йил май Пленумининг якунларини ва область партия ташкилотининг КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев докладидан келиб чиқадиган вазифаларни муҳокама қилдилар. Йиғилишда область партия комитетининг иккинчи секретари Ё. А. Клейменов доклад қилди.

Йиғилиш иштирокчилари СССР Конституциясининг лойиҳасини якдиллик билан маъқуллаб, бу ғоят муҳим ҳужжатда коммунистик партиянинг етакчилик ва раҳбарлик роли қонуний йўл билан мустаҳкамланганлиги ҳақида фахр билан гапирдилар.

Қабул қилинган қарорда бундай дейилади: КПСС Марказий Комитети май Пленумининг қарорларидан, СССР Конституциясининг лойиҳасидан илҳомланган область меҳнаткашлари партия XXV съезди қарорларини муваффақиятли равишда амалга ошириш, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун қўлларидан келган ҳамма ишларни қиладилар.

СССР КОНСТИТУЦИЯСИ ЛОЙИҲАСИ УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИДА

СССР КОНСТИТУЦИЯСИ ЛОЙИҲАСИ САТРЛАРИНИ ШАРҲЛАГАНДА

БАХТИЁР КЕКСАЛИК ҲУҚУҚИ

Республика меҳнаткашлари СССР янги Конституциясининг лойиҳасини муҳокама қилар эканлар, Октябрь социалистик революцияси совет гражданларига инъом этган, мамлакатимиз халқларининг бахт-саодати ҳақида ленинчи партиямиз меҳрибонлигининг яққол кўриниши бўлган улуғвор ҳуқуқлари тўғрисида ҳақли равишда фахрланиб гапирмоқдалар.

Конституция лойиҳасининг СССР гражданлари қариган чоғда моддий таъминот олиш ҳуқуқига эга эканликлари тўғрисидаги 43-моддаси ҳар бир совет ватанпарварини албатта фахрлантиради. Социализм ғалаба қозонган мамлакатдагина меҳнат аҳли кексайиб қолган тақдирда жамият уни эътибор ва ёрдамдан четда қолдирмаслигига ишончи комил бўла олади. Гражданларнинг кексаликда таъминланиш ҳуқуқи республикада қандай амалга оширилаётганлиги тўғрисида сўзлаб беришни ЎзТАГ мухбири Ўзбекистон ССР социал таъминот министри В. С. Содиқовадан илтимос қилди.

Эндиликда социал таъминот учун, асосан пенсионерлар таъминоти учун республикамиз ҳар йили қарийб бир миллиард сўм сарфламоқда, деди министр.

Кейинги йилларда меҳнаткашларнинг айрим категориялари учун пенсиялар белгиланганда алоҳида имтиёзлар берилмоқда. Ўзбекистонда неча минглаб меҳнаткашларга пенсия одатдаги муддатидан беш йил илгари берилмоқда. Булар — шахтёрлар, тўқувчилар, металлурглар, химия саноати, транспорт, қурилиш ходимлари, Ватан уруши инвалидлари, механизатор аёллардир. Беш бола туққан ва тарбиялаган аёлларга ҳам уларнинг болалари саккиз ёшга етгунча пенсия белгиланган муддатидан беш йил илгари тўланмоқда.

Шуни ҳам айтиш керакки, кейинги йилларда бундан бошқа яна бир қанча имтиёзлар жорий этилди. Пенсия тўғрисидаги қонунда ишлаб чиқариш ветеранларининг моддий фаровонлиги даражасини оширадиган муҳим ўзгаришлар киритилди. Аввало бу пенсионерларнинг баъзи категорияларига давлат нафақалари сақланиб қолган ҳолда қўшимча даромад қилиш ҳуқуқи берилганлигидан иборат. Республикада 170 минг киши шу ҳуқуқдан фойдаланмоқда. Улар ўзларининг соғлиқларига яраша енгил ишлар билан таъминланган бўлиб, пенсия билан бир қаторда иш ҳақи ҳам олмоқдалар. Бундай система пенсионерларнинггина эмас, давлатнинг ҳам манфаатларига мос тушади. Ахир дам олишга чиққанлар орасида катта ҳаёт ва ишлаб чиқариш тажрибасига эга бўлган жуда яхши мутахассислар бор. Улардан ҳатто бир қисмининг ижтимоий фойдали меҳнатга жалб этилиши, ҳеч шубҳасиз, жамият учун фойдалидир.

Корхоналар ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари меҳнат фаолиятига қайтишни истаган пенсионерларга ёрдам бермоқдалар. Уларга ўзлари учун мақбул лавозимларни қидириб топишга кўмаклашмоқдалар. Улар учун қисқартирилган иш куни белгиламоқдалар. Тошкентда маҳаллий саноат министрлиги системасида махсус халқ истеъмол моллари фабрикаси очилди. Бу фабриканинг асосий участкаларида пенсиядаги ишлаб чиқариш ветеранлари ишламоқдалар.

Пенсионерларнинг анча қисми ҳар йили социал таъминот органлари ва касаба союз комитетлари томонидан текин бериладиган путёвкалар билан курортларга, дам олиш уйларига, илгари ўзлари меҳнат қилган корхонанинг соғломлаштириш базаларига бориб дам олмоқдалар. Биринчи ва иккинчи группа Улуғ Ватан уруши инвалидларига, шунингдек шахсий пенсионерларга квартира ҳақи ва коммунал хизматнинг бошқа турлари учун тўланадиган ҳақ ярим миқдорда камайтирилган. Уларга шаҳар транспортидан текин фойдаланиш ҳуқуқи берилган. Улар текинга ёки жуда кам ҳақ тўлаб дори-дармон, ортопедик пойафзал, зарур протезлар оладилар. Республика социал таъминот органларининг қарорига биноан, Ватан уруши инвалидларидан икки мингдан зиёд киши бу йил ўз ҳисобидан шахсий автомашина олишига ёрдам берилади. Уруш ветеранларидан етти мингдан ортиқ кишига янги квартиралар берилди. 12 минг инвалиднинг уй-жойи текин ремонт қилинди.

Ҳамма капиталистик мамлакатларда ёлғиз қолган қариялар бошига оғир кулфатлар тушмоқда. Бизнинг мамлакатимизда эса аҳвол тамомила бошқача. Ҳозирги вақтда республикадаги 30 та интернат-уйларда олти мингдан зиёд қария истиқомат қилмоқда. Шундай уйларнинг ҳар бирида шинам ётоқхоналар бўлиб, улар телевизор, ошхона, даволаш кабинетлари билан таъминланган. Тажрибали медицина ходимлари интернатда истиқомат қилаётганларнинг сиҳат-саломатлигини ҳамиша кузатиб туради.

Эндиликда колхоз ишлаб чиқаришининг юз минглаб ветеранлари шаҳар аҳолиси билан тенг шартлар асосида пенсия олмоқда. Қишлоқларда алоҳида хизмат кўрсатган 20 минг кишига колхоз правлениелари, партия ва жамоат ташкилотларининг таклифига биноан оширилган шахсий пенсиялар белгиланган.

Шу кунларда республика социал таъминот органлари кексалардан кўплаб мактублар олмоқда. Улар СССР янги Конституциясининг лойиҳаси тўғрисида ўз фикрларини баён қилмоқдалар. Меҳнат ветеранлари мамлакатимиз ҳаётининг Асосий Қонунини қизғин ва якдиллик билан маъқуллаган ҳолда совет кишиларининг бахт-саодати тўғрисида тинмай меҳрибончилик қилаётганликлари учун жонажон партияга, унинг Марказий Комитетига, шахсан Леонид Ильич Брежневга чин юракдан ташаккур изҳор қилмоқдалар.

ОКТЯБРХОНЛИК

Тошкент шаҳар партия комитети ташкил қилган «Октябрхонлик» лекторийсида 14 июнь куни навбатдаги машғулот ўтказилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин «Совет ҳокимияти йилларида Совет Ўзбекистонининг индустрияси» тўғрисида доклад қилди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

Социалистик мамлакатларнинг СССРдаги элчихоналари матбуот атташелари группаси Ўзбекистонда бир неча кун меҳмон бўлиб турди. Дипломатия ходимлари Улуғ Октябрь 60 йиллиги байрамига тайёргарлик муносабати билан Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистонда рўй берган социал-иқтисодий ва маданий ўзгаришлар билан, республика меҳнаткашлари коммунистик қурилишда, КПСС XXV съезди қарорларини амалга оширишда эришган муваффақиятлар билан танишдилар.

Меҳмонлар Тошкентдан ташқари Самарқандда ҳам бўлдилар. Улар Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозига бордилар.

(ЎзТАГ).

МАНГУ ЧИРОҚЛАР

Иброҳим РАҲИМ,
Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси

ҒИРА-ШИРА ШОМ чоғи кунлик хизматини ўтаб бўлган қуёш олисдаги қирғоққа ёнбошлаб ётарди ва ундан сочилиб турган шўъла гўё Ильмен кўли юзини қонга бўяётгандай эди.

«Ильмен кўли сувининг тенг ярмини солдат қони деса лоф бўлмас» деб ўйладим шу он.

Уфқда ўша ёнбошлаб ётган қуёшнинг мис ранг шўъласигина кўзга ташланади. Йўлнинг икки бетидаги яқин ўтмиш гувоҳликлари ҳам шўъла тушган жойдагина кўринади. Кўзга чалинган жами борлиқ даҳшатли уруш жароҳати, оғир жанглар изи, Ватан қурбонлари тўккан қутлуғ қонни эслатади.

Хаял ўтмай дарахтлар учидаги қизғиш шўъла ҳам сўнди. Тобора пастликка тушиб борганимиз сари қоронғи кириб келаверди. Қоронғиликни ёриб ҳар жой-ҳар жойда нур йилтилларди. Уларнинг бирига дуч келдик. Бир тутам шўъла шабодада эгилиб-букилиб ёнарди. Атрофида майда-майда чироқлар...

Бу — биродарлик қабристони эди.

Қабристонга кирдим-у, беихтиёр ўйланиб қолдим. Ҳар кимни ҳам хаёлга чулғаб қўядиган ажиб манзара дуч келди менга. Инидан бигиздай кўтарилиб, товланиб ҳар ёққа салом қилиб турган мангу олов мармар деворга ўйиб ёзилган қаҳрамонлар номини ёритиб турарди. Унинг атрофидаги тош қабрлар устида майда чироқчалар—қамишга ўралиб, зиғир ёғига беланиб ёқилган, боболардан қолган чироқчалар... Уларнинг остидаги ўйма ёзувлар орасида Раҳмонов... Маҳмудов... Ражабов... Одилов... — юртдошларимизнинг номлари кўзга ташланди. Чироқлар ҳилпираб, нималарнидир шивирларди.

Мангу оловни ким ёққани маълум, лекин унинг ёнидаги ўзбек мозорларида марҳумлар қабри бошига ёқиладиган қадимий чироқни ким ёқди экан?

Мармар тошдан ясалган қабр устида қип-қизил бир гулдаста турибди. Унинг орасида ҳали очилмаган ғунчалари ҳам бор, ҳиди анқиб димоққа урмоқдаки, ором беради одамга. Гуллар ҳам бу жойники эмас, узоқдан келтирилган. Поездда эмас, самолётда келтирилиб, ўша заҳоти қўйилган гуллар. Буларни ким олиб келди-ю, қабр бошига меҳр билан ким қўйиб кетди?..

Шу хаёл билан мангу ухлаётган қаҳрамонлар ҳокини тўлғаниб эъзоз қилаётган, тили билан қабрни ялаб уларнинг руҳини шод этаётган, кўз ёшидай милтиллаб турган бу хотира чироқларидан сира кўз узолмасдим. Беихтиёр кўзимга мунчоқ-мунчоқ ёш бўртиб чиқди. Лекин кўз ёшларимни ютдим. Ватан учун шаҳид бўлган паҳлавонларга кўз ёши тўкмайдилар, уларнинг номини тилга олиб йиғи ҳам чиқармайдилар. Чунки улар жанговар қуроллардан бир йўла залп берилиб тантанали дафн қилинганлар. Уларнинг қулоғи йиғига ўрганмаган. Шунинг учун бундай баҳодирларнинг мозорида жанговар анъанага содиқлик ҳақида мадҳ, уларнинг улуғвор иши давом этажаги ҳақида лутф қилинади. Мен ҳам сафдаги солдат каби бу қоидага амал қилдим-да, бир лаҳза эгилган бошимни баланд кўтардим.

Шу он мангу оловнинг нурлари диққатимни ўзига тортди. У гоҳ бўй чўзиб, гоҳ эгилиб, гоҳ тез, гоҳ секин шох ташлаб, ўз тилида нималарнидир шивирлар, баъзан гувиллар, гўё фарёд қилаётгандай ҳар томонга ташланарди. Балки у шу билан ер остида мангу ухлаб ётган баҳодирларнинг оламшумул жасорати ҳақида мадҳия ўқиётгандир, балки Старая Русса аҳолиси номидан ўз халоскорларига абадий миннатдорлик сўзларини айтаётгандир.

Старая Русса атрофида, Ильмен кўли қирғоғию, Волхов, Полис дарёлари соҳилларида юзлаб Биродарлик қабристони бор. Ҳар чақирим масофада ёдгорлик тошлари терилган махсус қўрғончаларга дуч келасиз. Айтишларига қараганда, Улуғ Ватан уруши йилларида қадимий Русь маданияти марказларидан бири бўлмиш Старая Русcанинг тупроғи солдат қони билан қип-қизил бўлган. Унинг тупроғида ҳозир 340 минг совет баҳодири мангу ухлаб ётибди.

Бу эса, шаҳар аҳолисининг ҳар бир жони бошига ўн солдат боши тўғри келади, демакдир. Шунинг учун унинг тупроғи солдат қонидай қизғиш, гўё олов янглиғ товланиб, қуёш зарри каби учқунлаб туради. Мен буни айниқса абадий уйқуда ётган солдатлар — Ватан қурбонлари қабристонида ҳис қилдим.

«Мангулик оловини-ку миннатдор старая руссаликлар ёққан. Уни шунчаки бир гугурт билан ёқиб кетганлари йўқ, намойиш билан барча аҳолининг иштирокида оташин нутқлар айтилиб, оркестр садоси теварак-атрофни ларзага келтирган тантанали вазиятда ёқилган. Лекин пилик чироқларни кимлар ёқдилар? Қабрлар бошига гулдасталарни қўйган одамлар кимлар бўлди?» деган саволлар хаёлимдан нари кетмади.

СТАРАЯ РУССА учун жанглар урушнинг иккинчи ҳафтасидаёқ бошланди. Ўша куни Старая Руссага биринчи фашист бомбаси тушди. Шундан кейин минг йиллик ёдгорликлар, Русь меъморчилигининг бебаҳо гавҳарлари, жами маданий ва моддий бойликлар бирин-кетин вайрон қилина бошланди. Гўё бунга ҳеч ким чидаш беролмасди. Старая Русса аҳолиси эса, ўша биринчи фашист бомбаси портлаган куниёқ даҳшатли хавфни англаган ҳолда жанговар отрядларга, кимлар партизан батальонларига, кимлар яширин ташкилотларга уюшди. Ёшлар кўнгилли бўлиб армия қисмларига бориб қўшилдилар, кексалар халқ лашкарлари яъни ополченец бўлиб мудофаа ишларини бажардилар, бутун аҳоли шаҳар атрофида ҳандақ қазиди, табиий тўсиқлар қилди, кўча ва йўлакларга тиконли симлар тортди.

Бомбардимоннинг бир ойлик кунида шаҳар аҳолисининг тенг ярми партизан отрядлари, халқ лашкарлари қисмлари сафида эди. Улар ҳам қурол, ҳам болта ва белкурак билан душман қаршисига чиқдилар. Фон Бушнинг 16-армияси Старая Русса бўсағасида қадимий деворларга боши урилиб, техникаси ҳандақ ва ботқоқларга ботиб, 6 августгача бир одим ҳам олға силжиёлмади. Фақат 6 август штурмида фон Буш дивизиялари шаҳарнинг энг гўзал ёдгорликлари бўлмиш Собор комплекси кошоналарига ёриб кирди. Ўша заҳоти совет жангчилари ҳамда халқ лашкарлари қарши ҳужумга ўтиб, уларни қувиб чиқарди. Старая Русса партизанлари эса фон Буш полкларининг гоҳ орқасидан, гоҳ биқинидан кеча ва кундуз ҳужум қилавериб кўзларини очирмади.

Фон Буш дивизиялари Старая Русса учун узоқ ва оғир жанглар олиб борди. Ниҳоят, етмиш кеча ва етмиш бир кундузги штурмдан сўнг қора қонга бўялган душман кимсасиз шаҳарни ишғол қилди-да, ўша заҳоти Старая Русса ибодатхоналарининг миноралардан баланд-баланд дор ясади. Фашистларнинг қадимий ёдгорликлар шаҳридаги биринчи иши қўлга тушган ёшу кекса, эркак ва аёлларни сўроқ-истаксиз дорга осишдан иборат бўлди. Биринчи куниёқ ўғли билан дорга осилган Екатерина Никонованинг жасади неча кунлаб баланддаги сиртмоқда турди.

Фронт шаҳардан узоқлаб кетса ҳам, Старая Руссада жанглар давом этаверди. Қасосчилар ҳаракати душман кўзини очирмай қўйди. Гоҳ кўприк портлаб, гоҳ штаблар ёниб, гоҳ офицерлар ўғирланиб турди. Москва бўсағасида бизнинг қўшинлар ҳужумга ўтган кунлари Старая Русса атрофида партизанлар ҳам ҳужумга ўтдилар ва қишнинг қаҳратон кечаларида тўрт юзга яқин қишлоқни озод қилиб, партизанлар ўлкаси, «ўрмонзорлар республикаси» ташкил этдилар.

Жанглар яна Старая Русса бўсағасига қайтиб келди. Душман Старая Руссани бергиси йўқ эди, Польшадан резерв қўшинлар ва бошқа фронтлардан генерал Рихтгофен ва Удетларнинг авиакорпуслари ёрдамга чақирилди. Жанглар чўзилиб кетди. Чўзилганда ҳам шунчаки позиция жанглари эмас, тўхтовсиз ҳужумлар, қарши ҳужумлар, канонадалар, бомбардимонлар бўлиб турди. Ҳар кун, ҳар соат ва дақиқада Старая Русса ери одам қонига белана борди.

Ҳар жангда, ҳар бир кун, ҳатто ҳар соатда янги қаҳрамонлар туғилиб, баҳодирлик эпопеяси янги номларга тўлиб борди. Алексей Маресьев баҳодирлигига хос «Чин инсон ҳақида қисса» ҳам Старая Русса осмони ва ўрмонларида бошланган эди. Машҳур лашкарбоши Михаил Фрунзенинг ўғли қаҳрамон учувчи — қирувчи Тимур Фрунзе ҳам Старая Русса осмони мудофаасида Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонига сазовор бўлди ва шу ердаги жангларнинг бирида баҳодирона жон берди. Старая руссаликлар унинг мозорини гуллар билан безаб туришни сира унутмайдилар.

Айтмоқчи, кеча Биродарлик қабристонида кўрганим гулдастани ким қўйгану, чироқларни ким ёққани ҳамон хаёлимни банд қиларди. Шаҳар ўлкани ўрганиш музейига кирганимда ҳам бошимда шу саволлар айланиб турди.

Маҳаллий аҳоли ўз жасорати туфайли афсонавий қаҳрамон даражасига кўтарилган оташин шоир Муса Жалилни ҳам бу ерда доимо ёдлаб туради. Мен Муса Жалилнинг жанговар биографияси шу Старая Руссадан бошланганини ўлкани ўрганиш музейининг жанговар йиллар экспонатларидан бирида кўрдим. Атоқли совет лашкарбошилари бўлмиш Ватутин ва Черняховскийларнинг ёнида ёшгина лейтенант Муса Жалил кулиб турибди. Ғалабага қаттиқ интилган ватанпарвар шоирнинг кўзлари олис-олисларга қатъий ишонч билан боқиб турибди.

Старая Русса мудофаачилари ва халоскорлари қаторида машҳур совет ёзувчиси, оташин публицист, партия ва давлат арбоби, Старая Русса учун қон тўккан Шароф Рашидовнинг сурати ва унинг қаламига мансуб китоблар турибди. «Ғолиблар», «Бўрондан кучли» романлари китобхонларнинг қўлидан олиб келиб жавонга қўйилганми, муқоваси эскириб, варақлари титилиб кетибди.

— Атоқли арбоб, машҳур ёзувчи Шароф Рашидов ҳам бизнинг ҳимоячимиз ва халоскоримиз бўладилар. Биз бу билан фахрланамиз! — деди шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари Иван Федоров. — Старая Русса учун бўлган жангларда Шароф Рашидов қаттиқ ярадор бўлган, жангларда баҳодирлик кўрсатгани учун Ватаннинг олий мукофоти, Қизил Юлдуз ордени билан мукофотланган. У вақтда орден олиш осон эмасди. Шароф Рашидов биринчилардан бўлиб жанговар орден олган!

Старая Русса учун бўлган жанглар 1944 йилнинг 18 февралида фашист дивизияларини тор-мор қилиш билан тамом бўлган. Ҳозир бу паҳлавон шаҳар аҳолиси, унинг теварак-атрофидаги қишлоқларнинг деҳқонлари ўз ҳимоячилари ва халоскорларини қидириб топмоқдалар. Бу иш билан ҳарбий комиссариат одамларидан ташқари ўнлаб қидирув отрядлари шуғулланади. Ҳар бир мактабнинг ўз отряди бор, уларнинг экспедициялари катта ишлар қилдилар, қилмоқдалар. Ана шундай отрядларнинг бири — шаҳар пионерлар саройининг қидирувчилари Шароф Рашидовга йўллаган қидирув мактубининг кўчирмасини менга тақдим этдилар.

«Атоқли ёзувчи, ҳурматли Шароф Рашидов! Биз Старая Русса пионерлари Сизга рапорт берамиз ва ўтиниб мурожаат қиламиз...» деб бошланган икки тахта қоғоз тўлган бу мактубда қидирувчилар нималар қилиб қандай натижаларга эришганликлари тўғрисида рапорт беришди. «Старая Русса учун бўлган салкам тўрт йиллик жангларда 33 миллат ўғлонлари жон олиб, жон берган. Уларнинг жасадлари 69 та Биродарлик қабристонига қўйилган, хотира мемориали комплекси қурилган. Уларни ота-оналаримиз билан бирга биз, пионерлар ҳамиша озода сақлаймиз, қабр бошидан гул аримайди, ўртоқлик мозорларидан чироқ ўчмайди» дейдилар.

Бу сатрларни ўқигач, солдатлар мозорида кеча оқшомда ёнган пилик чироқлару, гулдаста кўз олдимга келди. «Ўша иш шу пионерларнинг иши эмасмикин?». Хаёлим яна ўша воқеа атрофида айланди. «Ким бўлди ўша одам?» деган сўроқ кечаси ҳам тиним бергани йўқ эди. Эрта тонгда орқамга қайтаётиб яна шомдаги манзарани кўрдим. Йўл бетидаги мозорларда мангу чироқлар кечагидай ҳилпираб турибди. Ўтган сафар тўхталган жойда яна тўхталдим. Мармар тош қабрлари устида янги чироқлар пайдо бўлибди. «Ким қиляпти бу хайрли ишни?..».

Шу он ёшгина қайин остидан баногоҳ ширали овоз янгради. Беихтиёр сесканиб тушдим-да, овоз чиққан томонга бордим. Башанг кийинган бир кекса одам.

Салом-аликдан ҳам аввал ундан «кимсиз?» деб сўрадим. У киши ҳол-аҳвол сўрашгач, мулойимгина деди:

— Мен Ўзбекистондан келдим: Мелиоратор болаларимни кўргани келувдим. Инвалид қўшнимнинг илтимосини ҳамда ўзимнинг бурчимни бажаряпман...

— Бу гулдастани ҳам сиз қўйдингизми? — деб сўрадим мармар тошлар устидаги гулдасталарни кўрсатиб

— Бу гулдасталарни Шимск районидаги «Тошкент» номи билан қурилаётган совхозга ҳашарга келган тошкентлик студентлар қўйиб кетдилар, — деди у, сўнг қўшиб қўйди: — Уларни унутиб бўлмайди.

— Уларни унутиб бўлмайди! — дедим мен ҳам бу одамнинг гапини қувватлаб. Кейин ётиғи билан сўрадим. — Чироқни ҳам ўзингиз ёқдингизми ёки ўша студентлар ёқдиларми?

— Йўқ, мен ҳам эмас, студентлар ҳам эмас. Қабр бошига чироқни аёллар ёқадилар. «Тошкент» ПМКАсида бир ошпаз аёл бор экан. Исмини Қумринисо дедилар. Ўша Қумринисо ҳар жума оқшомида шу мозорга чироқ ёқиб кетармиш. Айтишларига қараганда, унинг кўз очиб кўргани никоҳидан уч кундан кейин урушга кетган экан. Куёв боланинг охирги хати келинчакка шу Старая Руссадан борган экан. Қора хатни ҳам шу жойлардан олган экан. Унинг нияти Новгород областига ўзбек мелиораторлари келган вақтдагина рўёбга чиқибди, у ўшаларга эргашиб Старая Руссадан сал наридаги Шимск районига келибди-да, эрининг мозорини қидириб топибди. Садоқатли аёл экан бу Қумринисо!

«Қандай яхши одамлар бор» дедим ўзимга-ўзим бу садоқатли, саховатли одамлар ҳақида ўйлаб.

Ильмен кўли томонидан ҳамон эсиб турган майин шабада мозор чироқларининг бошини силарди. Чироқлар гўё абадий ухлаб ётган баҳодирларнинг қабрига бошини қўйиб, кўз ёшидай милт-милт қиларди.

Бу чироқлар ҳеч қачон сўнмайди. Улар — мангу чироқлардир.

ЎРМОН — БОЙЛИГИМИЗ

СССР территориясининг ярми ўрмонлардан иборат ва жаҳондаги барча ўрмон ёғочлари запасларининг тўртдан бир қисмига эга. Бу улуғ бойлигимиз ҳамиша янгиланиб кўпайиб бормоқда. СССР Министрлар Совети Ўрмон хўжалиги давлат комитетининг раиси Г. И. Воробьев ТАСС мухбирига ўрмон ходимларининг шу кунларда қилаётган ишлари тўғрисида қуйидагиларни айтди:

— Барча совет кишилари сингари ўрмон ходимларининг 800 минг кишидан иборат армияси СССР Конституцияси лойиҳасини, партия Марказий Комитетининг май Пленумида КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг докладини баланд руҳ билан кутиб олди ва маъқуллади. Лойиҳада мамлакатимизнинг яшил бойлигига бевосита алоқадор бўлган сўзлар ҳам бор. Ер, ер ости бойликлари, сув сингари ўрмон ҳам фақат давлат мулки эканлиги таъкидлаб ўтилди. Ўрмоннинг давлат мулки эканлиги, хўжаликни бошқаришнинг планли системаси ўрмон хўжалигини социалистик негизда ташкил этишнинг асосий принципларини белгилаб беради.

Совет ҳокимияти йилларида тармоқнинг эришган муваффақиятлари, тўпланган тажриба, ҳозирги вақтда хўжаликни юритишнинг хусусиятлари «ССР Иттифоқи ва Иттифоқдош республикалар ўрмон тўғрисидаги қонунларнинг асослари» лойиҳасида акс эттирилган. Жамоатчилик кенг муҳокама қилаётган бу ҳужжат Коммунистик партия билан Совет ҳукуматининг ўрмон хўжалигини янада ривожлантириш, ўрмонларни сақлаш ва кўпайтириш, ўрмон ресурсларидан оқилона фойдаланиш тўғрисидаги ғамхўрлигининг янги, ёрқин намунасидир.

Асослар лойиҳасида СССРда ўрмонлар экономикани ривожлантиришда, атроф муҳитни яхшилашда ва бутун халқнинг фаровонлигини оширишда катта роль ўйнайди, деб таъкидланган. Ҳар йили бизнинг мамлакатимизда 400 миллион кубметр ўрмон ёғочлари тайёрланаётганлигини эслатиб ўтиш ўринли бўлса керак. Ўрмон неъматлари 20 мингдан кўпроқ ҳар хил турдаги маҳсулотни ҳосил қилиш манбаи бўлиб хизмат қилмоқда. Шуниси диққатга сазоворки дарахтлари кесиб олинган ўрмонлар қайта тикланмоқда.

Сув омборларини сақлаб қолувчи ва далаларни муҳофаза қилувчи ўрмонларнинг аҳамияти тобора ошиб бормоқда. Ўрмонлардан соғломлаштириш мақсадида тобора кўпроқ фойдаланилмоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси ўрмон бойликларини авайлаб асраш ва кўпайтириш, улардан ҳозирги ва келгуси авлодларнинг бахт-саодати йўлида оқилона фойдаланишдан иборат энг асосий мақсад ҳамда вазифаларимизни белгилайди.

Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ўрмон ходимлари ўртасида социалистик мусобақа авж олиб кетди. Ўрмонларда кўчат ўтказиш мавсуми ниҳоясига етмоқда. Давлат фондидаги (1 июнгача олинган маълумотларга қараганда) 735 минг гектар ерга кўчат ўтказилди. Мавсум топшириғи деярли ҳамма жойда бажарилди. Литва, Молдавия, Қирғизистон ва Туркманистонда эса йиллик топшириқлар адо этилди.

Ўрмонларни ёнғиндан муҳофаза қилиш хизмати мустаҳкамланмоқда, ишларни механизациялаш даражаси ошиб бормоқда, электрон ҳисоблаш машиналари ўрмон ходимларига ёрдам бермоқда, тармоқнинг барча бўлинмалари такомиллаштирилмоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси ўрмонларимизнинг саховатини ошириш, мамлакатимизнинг кўкаламзор майдонларини кенгайтириш гаровидир.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

МАҲОРАТ ЭЪТИРОФИ

Залда чироқлар ўчиб, ғала-говур ўрнини сукунат босди. Томошабинларнинг нигоҳи муз саҳнага қадалди. Чор тарафдан бир нуқтага йўналтирилган прожекторлар нуридан ўртада оппоқ қорга бурканган ўрмон пайдо бўлди. У ерда қуён, тулки, бўри, айиқ ва Қорқиз рақсга тушмоқда. Шу пайт ўрмонга қувноқ қўшиқ куйлаб Лель кириб келади. У Қорқизни кўриб, унинг чиройига мафтун бўлиб қолади. Қорқизга эса Лелнинг ашулаларигина ёқади...

Украина ССР «Муз устида балет» бадиий-спорт ансамблининг «Юбилей» спорт саройида давом этаётган гастроли томошалари ана шундай бошланади. Украиналик меҳмонлар программасининг биринчи қисми «Баҳор эртаги» деб номланган бўлиб, унга улуғ адиб ва драматург А. Островскийнинг «Қорқиз» драмаси асос қилиб олинган. СССР халқ артисти В. Вронский саҳналаштирган ушбу хореографик композиция мароқлилиги ва оригинал талқини билан эътиборлидир. Ундаги асосий ижрочилар Галина Гржибовкая, Анатолий Евдокимовларнинг профессионал маҳорати, муз устидаги нозик ҳаракатлари жозибали ва завқли. Санъаткорлар ўзларига топширилган ролларни катта иштиёқ билан ижро этишади. Навқирон санъатнинг ўзига хос томонларини ғоят тушунарли, мазмунли кўрсатишга муваффақ бўладилар. Бу, шубҳасиз, қардош ижодкорларнинг тинмай изланаётганликларидан, янги-янги асарлар билан томошабинлар аудиториясини хурсанд этиш мақсадида меҳнат қилаётганликларидан далолат беради.

Тошкентлик томошабинларда муз устида балет усталарининг «Хортица тонги», «Танго», «Япроқ ва шамол» ва бошқа номерлари илиқ таассурот қолдирмоқда. Шуниси характерлики, меҳмонлар қўшиқ, рақс ва миниспектаклларни бир хилда завқли ва қизиқарли ижро этишади.

СССР халқ артисти, Ленин ва СССР Давлат мукофотлари лауреати Вахтанг Чабукиани бош бўлган бадиий коллектив республикамизда аввал ҳам бўлган. Ўшанда ўзининг мафтункор санъати билан томошабинлар қалбига чўғ солган коллективнинг бу галги сафари ҳам муваффақиятли ўтмоқда. Тошкентлик мухлислар украиналик меҳмонларнинг ҳар бир чиқишини қизгин кутиб олмоқдалар.

А. РУЗИЕВ.

оламда нима гап

Мехико шаҳрида Мексика Коммунистик партияси Марказий Комитетининг органи — «Опосисьон» ҳафталик газетасининг биринчи фестивали бўлиб ўтди. Мамлакатдаги барча демократик кучлар бирлиги тарафдори бўлган Мексика коммунистларининг чинакам байрамига айланган бу фестивалда 14 қардош газеталар делегациялари, шу жумладан «Правда», «Нойес Дойчланд, «Трибуна люду», «Юманите» газеталари вакиллари иштирок этдилар. Суратда: «Опосисьон» газетаси директори Маркос Леонель Посадас байрам қатнашчилари ҳузурида нутқ сўзламоқда.

АДН—ТАСС фотоси.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

◆ **ГДР**

ГДРда Улуғ Октябрь 60 йиллиги белгиси остида ишлаб чиқаришда юксак кўрсаткичлар учун социалистик мусобақа тобора кенгаймоқда. Берлин индустриясининг тўнғич корхонаси «Обершпрее» кабель заводининг кўпминг кишилик коллективи шу мусобақада биринчи сафда бормоқда.

Корхоналарда, ҳамма жойда материалларни тежаб сарфлаш учун, иш вақтидан ва техникадан унумли фойдаланиш учун кураш давом этмоқда. Меҳнатда, шунингдек заводнинг жамоат ишларида энг яхши кўрсаткичларга эришган бригадаларга «Германия — Совет дўстлиги номли коллектив» деган юксак унвон берилади. Ҳозир 160 дан ортиқ бригада шу номга сазовор бўлди. Улар Октябрь юбилейи шарафига энг кам чиқим билан нуқул юксак сифатли маҳсулот чиқариш мажбуриятини олдилар.

◆ **ЧЕХОСЛОВАКИЯ**

Бу йил ЧССРда кузги буғдой учун ажратилган майдонларнинг тўртдан уч қисмига совет навлари экилган. Бирлашган қишлоқ хўжалик кооперативлари ва давлат хўжаликлари шу майдонлардан йил сайин тобора кўпроқ ҳосил олмоқдалар.

Колин шаҳри яқинидаги Тухорази қишлоғида Чехословакия — Совет дўстлиги номли бирлашган қишлоқ хўжалик кооперативи 586 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ўрта ҳисобда 51 центнердан совет нав буғдойи ҳосили етиштириш мажбуриятини олди ва Чехословакия —Совет дўстлиги номи билан аталувчи барча қишлоқ хўжалик корхоналарини мусобақага чақирди. Илғор коллективнинг ташаббуси мамлакатда кенг қўллаб-қувватланмоқда.

◆ **РУМИНИЯ**

Шу кунларда Руминияда ишлаб чиқариш асосий воситалари давлат ихтиёрига олинганлигининг 29 йиллиги нишонланмоқда. Бу тадбир Руминияда буржуазиянинг иқтисодий ҳукмронлигини тугатган ва социализм қурилиши учун мустаҳкам замин яратган эди.

Румин халқи ўтган давр мобайнида социализм қурилишида буюк муваффақиятларга эришди. Бир вақтлар қолоқ мамлакат маданият ва фан юксак даражада ривожланган илғор аграр-саноат давлатига айланди. Ўтган йиллар ичида саноат маҳсулотининг ҳажми 42 баравар кўпайди. Ишлаб чиқаришнинг буржуа-помешчик даврида бўлмаган кўпгина замонавий тармоқлари вужудга келтирилди.

◆ **МОНГОЛИЯ**

Монголия халқи 19 июнда Буюк халқ хуралига бўладиган сайловга тайёрланмоқда Бутун мамлакатда МХР давлат ҳокимияти олий органи депутатлигига номзодлар билан учрашув меҳнаткашларнинг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати кучайган бир вазиятда ўтмоқда. МХРП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, республика Министрлар Советининг Раиси Ж. Батмунх Баянулги аймоғидаги сайловчилар билан учрашди. Бу йилги сайлов, деди у, МХРнинг ишчилар синфи, кооперативлашган аратлари ва меҳнаткаш зиёлилари Монголиянинг олтинчи беш йиллиги план топшириқларини муваффақиятли бажариш учун зўр ғайрат билан меҳнат қилаётган кунларда ўтмоқда.

◆ **КУБА**

Кубанинг Пинар-Дель-Рио вилоятида жами ҳажми 170 миллион кубометрдан иборат учта катта сув омбори қурилмоқда. Шу омборларга тўпланган сув шакарқамиш ва бошқа қишлоқ хўжалик экини майдонларига бериладн.

Кубада ҳовузлар, каналлар ва бошқа ирригация иншоотлари қуришга катта аҳамият берилмоқда. Ҳозирги вақтда республикадаги сунъий кўлларга тўрт ярим миллиард кубометрдан кўпроқ сув сиғдириш мумкин.

(ТАСС).

К. ВАЛЬДХАЙМНИНГ АЙТГАНЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). БМТ Бош секретари Курт Вальдхайм «Тинчлик ишининг муваффақият қозонишига ва барча мамлакатлар ҳамда халқлар ўртасида яхши ҳамжиҳатлик бўлишига ёрдам бериш мақсадида иш олиб бориш Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг асосий бурчидир», деди.

К. Вальдхайм Питтсбург университетида (Пенсильвания штати) сўзлаган нутқида инсониятни уруш даҳшатларидан ҳалос қилиш ва аввало, ядро қуроли ишлатиладиган уруш имкониятларини тамомила йўқотиш—жаҳон ҳамжамиятининг пировард мақсади бўлиши лозим», деб таъкидлади.

БМТ Бош секретари халқлар ўртасида ҳуқуқий тенглик ва ўзаро манфаатли ҳамкорликка асосланган янги «халқаро иқтисодий тартиб» ўрнатиш тўғрисида гапирди. У, жумладан, Ғарбнинг саноати ривожланган йирик давлатлари билан ривожланаётган мамлакатлар ўртасидаги тафовут «ҳар қачонгидан кўра кенг тус олди», деб эътироф қилди.

Шу муносабат билан БМТ Бош секретари ривожланаётган мамлакатлар капитализм дунёсидаги энг зарур моллар нархининг ғоят ўзгариб турганлиги, ёқилғи нархининг кескин суратда ошганлиги, ҳаддан ташқари кучайиб кетган инфляция, оммавий ишсизлик каби салбий ҳодисаларнинг қурбони бўлиб қолганлигидан ғоят ташвишланаётганлигини билдирди. К. Вальдхаймнинг айтишича, оммавий ишсизлик «кейинги 40 йил мобайнида энг юксак даражага кўтарилган». К. Вальдхайм ривожланаётган мамлакатларнинг янги иқтисодий тартибни вужудга келтириш тўғрисидаги ҳаққоний талабларини қондиришга даъват этди. Бундай тартиб бу мамлакатларнинг иқтисодий ва социал тараққиётига ёрдам берган бўлур эди.

Маълумки, Парижда ўтказилган «Шимол-Жануб» халқаро конференцияси шу проблемага бағишланган эди. Конференцияда саноати тараққий этган капиталистик мамлакатларнинг ва ривожланаётган мамлакатлардан 19 тасининг вакиллари қатнашди. АҚШ ва унинг шериклари тенг ҳуқуқли бўлмаган янги битимлар ва мажбуриятларни ривожланаётган мамлакатларга зўрлаб қабул қилдиришга интилдилар. Бундай битим ва мажбуриятлар ривожланаётган мамлакатларнинг табиий ва ишчи кучи ресурсларини эксплуатация қилиш, бу мамлакатларда нефть ва стратегик хом ашёнинг бошқа турлари манбаларига чекланмаган тарзда суқилиб киришдан иборат эски сиёсатни давом эттиришни таъминлаган бўлур эди. Ривожланаётган мамлакатлар империалистларнинг ана шу даъволарини рад этдилар.

СССР БИЛАН АҚШ МЕДИКЛАРИНИНГ ҲАМКОРЛИГИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

СССР ҳукумати билан АҚШ ҳукумати ўртасида медицина фани ва соғлиқни сақлаш соҳасида ҳамкорлик қилиш тўғрисида тузилган битим имзоланганидан бери беш йил ўтди. Кейинроқ илмий тадқиқотлар ва сунъий юрак ясаш тўғрисида давлатлараро битим имзоланди.

Битим муддати яна беш йилга чўзилганлиги муносабати билан икки мамлакат соғлиқни сақлаш министрликлари ўртасида ўрнатилган ва бетўхтов икки томонлама ишлаб турадиган телетайп алоқаси орқали 14 июнда АҚШ соғлиқни сақлаш, маориф ва социал таъминот министри Жозеф Э. Калифано билан СССР соғлиқни сақлаш министри, академик Б. В. Петровский бир-бирларига телеграмма юбордилар.

Жумладан, Жозеф Э. Калифано телеграммасида бундай дейилади: соғлиқни сақлаш соҳасида узоқ давом этиб келаётган ҳамкорлигимиз ва фаолиятимиз тарихидаги шу шонли кунда ўтган йилларда бажарилган ажойиб ишларни қадрлай билдик.

СССР соғлиқни сақлаш министри жавоб телеграммасида шу битимлар икки мамлакат аҳолисидан ташқари бутун дунё аҳолиси учун ҳам биринчи навбатда аҳамиятли соҳаларда Совет — Америка ҳамкорлигининг сифат жиҳатидан янги бир босқичини бошлаб берди, деди.

(ТАСС).

ТИНЧЛИК ДУШМАНЛАРИНИНГ ГУМАШТАЛАРИ

Пекиннинг антисоветизми социализм ва коммунизмнинг буюк идеалларига қарши, планетадаги барча тараққийпарвар кучларга қарши қаратилган.

УЛАН-БАТОР. (ТАСС). «Унэн» газетасида «Маочилар —тинчлик ва социализм душманларининг гумашталари» сарлавҳали мақола босилиб чиқди. Бу мақолада таъкидлаб ўтилганидек, кейинги йигирма йил мобайнида Хитой халқининг социализм асосларини барпо этиш дастлабки йилларида эришган революцион ғалабаларидан маҳрум этишга олиб келган Мао Цзе-дун группасининг халққа қарши қаратилган антисоциалистик йўли мамлакатни социализмдан четлатиб, империализмнинг реакцион ҳукмрон доиралари билан ҳарбий-сиёсий иттифоқ тузиш йўлига буриб юборди.

Ҳозирги кунда Пекин, деб ёзади газета, аслини олганда маочилар Маккасига айланди. Маонинг гумашталари — ашаддий антисоветчилар, уруш оловини ёқувчилар, сафбузарлар, беватан хоинлар, реваншчилар, милитаристлар Пекинга ибодат қилмоқдалар. Маочилар бу ерда уларни кенг қулоч очиб кутиб олмоқдалар. Пекин раҳбарлари билан империалистик реакция вакиллари ўртасида антисоветизм заминида вужудга келган ҳамжиҳатлик шу даражагача бориб етдики, империалистик реакция вакилларига Хитой—Совет ва Хитой—Монголия чегаралари районларида жойлашган Хитой ҳарбий қисмларининг жанговар шайлигини инспекция қилиш ҳуқуқи берилди.

«Унэн» газетаси яна қуйидагиларни таъкидлайди: Пекин янги раҳбарларининг амалий хатти-ҳаракатлари партиямизнинг чиқарган хулосаси тўғри эканлигини тасдиқлайди: «Миллий озодлик ҳаракатига душман куч бўлмиш маочилар халқларнинг озодлик ва миллий мустақиллик йўлидаги курашини бостиришда. уларга қарши қилинаётган қуролли интервенцияда қатнашмоқдалар».

Хитой ҳозирги кунда Жанубий Африка ва Латин Америкасидаги ҳарбий-фашист режимларининг зиндонларида азоб чекиб ётган коммунистлар ва ватанпарварлар билан бирдамликни ифода этиш эркинлиги тамомила тугатилган бир мамлакатдир. Пекин, унинг аксинча, Жанубий Африка ирқчилари билан хуфёна алоқа қилиб турибди ва Африкадаги баъзи мамлакатларга ваъда қилинган ердамни тўхтатиб қўйиш ҳисобига Чилидаги Пиночет шайкасига сахийлик билан неча юз миллион доллар моддий кўмак бермоқда.

Газета яна қуйидагиларни ёзади: Пекин жаҳон харитасини яна ўзгартириш хаёлига маҳлиё бўлган кучларни илҳомлантириш ролини бажармоқда. Пекин раҳбарлари иккинчи жаҳон урушининг якунларини ревизия қилишга интилаётган реваншчилар, милитаристларнинг босқинчилик хирсларини авж олдириш учун зўр бериб уринмоқдалар. Хитой экспансиячилари Осиёнинг ХХРга қўшни бўлган кўп мамлакатларини «ўзининг қўлидан кетган территориялари» деб ҳисоблаётганлиги сир эмас. Маочиларнинг айтишича, бу территориялар Хитойга «қўшиб олиниши» керак.

Пекиндаги янги раҳбарларнинг халқаро майдондаги дастлабки амалий қадамлари кескинликни юмшатиш жараёнини чуқурлаштириш ва кенгайтиришга қарши, социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ва барча тинчликсевар кучларнинг ялпи тинчлик ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлаш, ялпи қирғин қуролининг энг хатарли турларини тақиқлаш, ёппасига ва батамом қуролсизланиш йўлидаги ҳаракатларига қарши ашаддий кампанияни янада кучайтиришдан иборат бўлди.

Пекиннинг антисоветизми, деб уқтириб ўтади «Унэн» газетаси, ўз моҳият-эътибори билан социализм ва коммунизмнинг буюк идеалларига, барча тараққийпарвар кучларга қарши қаратилган. Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС XXV съездида жуда тўғри айтганидек, «Маочилар идеологияси ва сиёсати марксча-ленинча таълимотга тўғри келмайди ,деб айтиш энди кифоя қилмай қолди. Маочилар идеологияси ва сиёсати марксча-ленинча таълимотга бутунлай душмандир».

Пекиннинг антисоветизми — антисоциализмнинг тўлиқ ифодасидир. Пекиннинг антисоветизми Хитойдаги реакционер-милитаристларнинг Улуғ Октябрь социалистик революциясн ғалабасига, марксизм-ленинизм интернационал таълимотининг тантанасига нисбатан ёвуз нафрат натижасида пайдо бўлди.

Пекин раҳбарлари антисоветизмдан аввало, ўзининг буюкханлик гегемонизми ва экспансионизмини хаспўшлаш учун, ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларини кенг кўламда милитарлаштириш, Хитойнинг кўп миллионли оммаси онгини уруш васвасаси билан психологик заҳарлаш йўлини ниқоблаш учун фойдаланмоқдалар.

Бизнинг партиямиз ва ҳукуматимиз, деб уқтириб ўтади газета, ўзининг партия съездлари қарорларида белгиланган принципиал йўлига амал қилиб, реакцион маоизмни қатъиян рад этаверади ва Пекиннинг идеологик диверсияси ҳамда хоинлик сиёсатига зарба бераверади. Монголия Халқ революцион партияси бу курашда аввалгидек бундан буён ҳам социалистик ҳамдўстлик, жаҳон коммунистик ҳаракати бирлиги ва барча антиимпериалистик кучларнинг сафларини жипслаштиришни ҳимоя қилишдан иборат интернационал манфаатларга қатъий содиқ эканлигимизга асосланиб иш кўради.

Ахборот

САНЪАТ

ЎЗБЕКИСТОН РАССОМЛАРИ МОСКВАДА

Москвада Ўзбекистон рассомларининг Улуғ Октябрь 60 йиллик юбилейи шарафига бағишланган кўргазмаси очилди. Унда Ўзбекистоннинг машҳур рассомларидан СССР Бадиий академиясининг мухбир аъзоси Р. Аҳмедов, Ўзбекистон ССР халқ рассомларидан Ч. Аҳмаров, А. Абдуллаев, Н. Қўзибоев, З. Кавалевская, шунингдек ёш санъаткорлардан Х. Батуров, Ҳ. Ҳақбердиевларнинг ҳам асарлари бор.

Кўргазмада 55 та живопис, графика, скульптура ва амалий-декоратив санъати бўйича 120 та асар намойиш қилинмоқда.

М. ИСАБОЕВ.

ТОШКЕНТЛИК ФИЛАТЕЛИСТ МУКОФОТЛАНДИ

Ереванда Совет Иттифоқи ва Венгрия коллекционерлари иштирокида почта маркалари кўргазмаси бўлиб ўтди. 70 филателист иштирок этган бу кўргазма Улуғ Октябрнинг 60 йиллик юбилейига бағишланди. Бу ерда намойиш этилган почта маркалари, конверт ва открикталар СССР ва Венгрия халқлари муваффақиятларидан ҳикоя қилади.

Энг яхши коллекциялар кўргазма жюриси томонидан тақдирланди. Тошкентлик коллекционер В. Климов «Тасвирий санъатда В. И. Ленин образи» экспозицияси учун кўргазма дипломи билан мукофотланди.

И. ВАКС.

ҚЎҚОН ЎЛКАШУНОСЛИК МУЗЕЙИДА

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги муносабати билан Қўқон ўлкашунослик музейида қизғин тайёргарлик ишлари бошлаб юборилган. Музей Совет даври тарихи бўлимининг «Қўқон ривожланган социализм қурилиши йилларида» мавзуига бағишланган икки залини янгилаш борасида бир қатор тадбирлар амалга оширилди. Музей ижодий ходимлари «Сўнмас олов» ва «Булар Совет ҳокимиятини ўрнатишда фаол қатнашган эдилар» деган иккита буклет нашр этиш ҳамда «Муқаддас жойларнинг сири нимада?» деган мавзуда кўчма стенд ва кўргазма учун материал тўплаш ишларини ҳам маромига етказиб қўйдилар.

Музей фондини бойитиш борасидаги илмий-тадқиқот ишлари ҳам давом этмоқда. Айниқса ёшларнинг Совет ҳокимиятини ўрнатишда бевосита иштирок этган партия, комсомол ветеранлари, Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, партиянинг турли пайтлардаги съездлари делегатлари, халқ усталари билан бўлаётган учрашувлар катта таассурот қолдирмоқда. Шу билан бирга музейда шонли Октябрнинг 60 йиллик юбилейига бағишлаб кўчма автомузей ҳам ташкил этилди.

Музей ходимларининг музей тарихини бойитиш ва янада кенгайтириш борасида қилаётган ишлари диққатга сазовор.

А. АРСЛОНОВ,

●

Шунингдек, фарғоналик М. Сулаймонов, С. Қодиров, Қ. Мадумаров, бухоролик Р. Солиев, И. Аҳмедов, С. Эгамов, Навоий шаҳридан Х. Очилов, наманганлик Ш. Тошхўжаев, К. Бекмирзаев, Б. Нуриддинов, тошкентлик И. Неъматов, С. Умаров, А. Раззоқов, М. Аҳмедов, андижонлик М. Қобилова, С. Мўйдинов, М. Болтабоев, Н. Иноқов, М. Абдуллаев, самарқандлик Н. Эшқувватов, янгийўллик Х. Мирзаев, хоразмлик Б. Саъдуллаев, сурхондарёлик Й. Маҳмудов, О. Ойнабоев, Х. Баратов, сирдарёлик Ж. Шарипов, Ю. Абдуалимов, фарғоналик Қ. Мадумаров, М. Сулаймонов, Т. Раҳимов, Д. Мамасолиева, наманганлик Б. Нуриддинов, қашқадарёлик Б. Хуррамов, Э. Мусаев, Х. Ҳайдаров, ҚҚАССРдан Р. Сотимов, С. Хўжаниёзов, олмаоталик Г. Маралбоев, ТошДУ студенти О. Қандаҳаровлар ҳам редакцияга турли мавзуларда хат-хабарлар йўллашган.

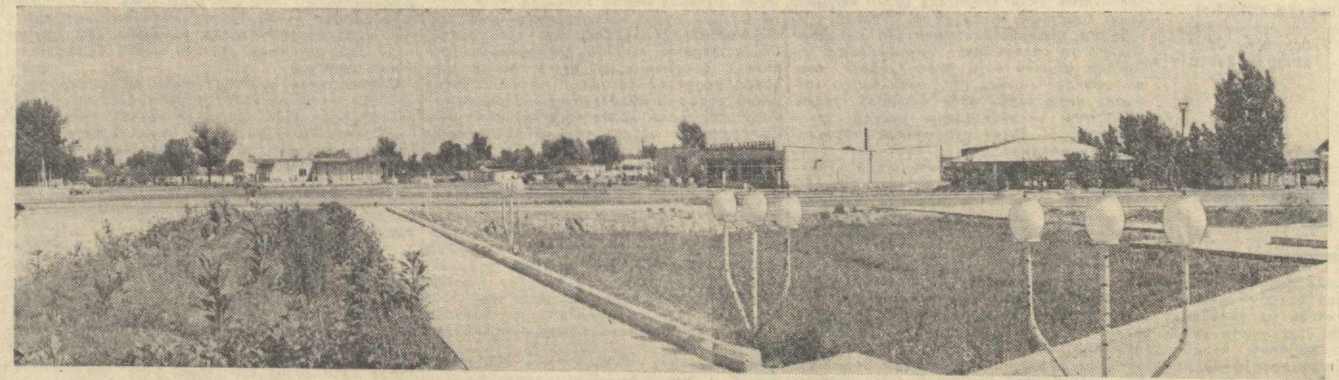

Республикамизнинг шаҳар ва қишлоқлари бўйлаб. Суратда: Самарқанд область Нарпай районидаги қишлоқлардан бирининг бугунги жамоли.

С. Маҳкамов фотоси.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» КОНКУРСИГА

ШУҲРАТ

Хавотир олма, отажон!

Сен асло хавотир олма, отажон,
Соҳибсиз қолмайди бу ёруғ жаҳон.
Қонингдан қонимдир,
Дилингдан дилим,
Жонингдан жонимдир
Йўлингдан йўлим!
Мен яхши биламан сенинг дилингни,
Мен жондан севаман шонли йўлингни.
Ол байроқ остидан жилмадинг сира,
Бахт нима—курашсиз билмадинг сира.
Кўксингда изи бор душман қиличин,
Майдонда кўрсатдинг йигитлик кучин!
Сен солдат шонининг қадрин биласан,
Сен меҳнат нонининг қадрин биласан.
Ленинни эшитган онинг бор сенинг,
Ленинга тасаддиқ жонинг бор сенинг!
Кўзингда ёнади шу тупроқ ранги,
Қуёшдан порлоқдир оддий чечаги.
Дилингга маъқулдир шеъри, қўшиғи,
Шу юртнинг сен мағрур мангу ошиғи!
Ошиқсан қалби пок ва лафзи ҳалол,
Беш юз йил яшасанг келмайди малол!
Юртингга ярашар қадди-қоматинг,
Ўзингга муносиб бахтинг-омадинг!
Қалбинг ҳам қордай оқ, баҳордай гўзал,
Ёз каби қайноғу, кузда сергосил.
Фикринг ҳам тиниқдир, тилларинг асал,
Ниятинг тоза-ю эзгу муттасил!
Ибратдир дилинг ҳам,
Йўлинг ҳам, ота.
Сен севган жон фидо элинг ҳам, ота,
Сен ёққан чироқдан довонлар порлоқ,
Довонлар ортида яна гўзал боғ.
Шу боққа саломинг элтаман, ўзим,
Қасам деб қабул эт, ота, шу сўзим!
Сен асло хавотир олма, отажон,
Соҳибсиз қолмайди бу ёруғ жаҳон!

Турна ўтар

Турна ўтар кўкдан тизилиб,
Энг олдинда борар биттаси.
Учишидан турар сезилиб,
Ана ўша энг бир каттаси.

Олис йўлга борурлар чоғи,
Қур-қур деган садо келади.
Энг каттасин сезгир қулоғи,
Ҳар нидони аниқ билади.

Адашмайди ёруғда, тунда,
Четда қолмас бирон биттаси.
Қур-қурининг маъноси шунда,
Энг олдинда зийрак каттаси.

Энг каттаси доно ва зийрак,
Ҳаммасининг бахтига кафил.
Юраги ҳам тоғ бўлса керак,
Бари билан топган аҳил тил!

Турна ўтар кўкдан тизилиб,
Энг олдинда борар каттаси...

Лочин

Лочинда одат бор: сўнгги онида
Чўққидан қуйига ўзин отади.
Мажолсиз ҳолини нодўст ёнида
Намойиш қилишдан дариғ тутади.

Мурдаси қаяларда қолиб кетса ҳам,
Дўстларим кўзида кўрмай дейди ёш.
Ёш, дейди, юракдан силқиган алам,
Кўз ёшдан қурийди мадору бардош.

Лочинлар чўққини этади канда,
Судралиб юришдан ҳазар қилганда!

Трептов паркида

Трептов паркида турибди солдат,
Бир қўлда бола-ю, бир қўлда қилич.
Қўлидан қилични туширмайди ҳеч,
Болани кимгадир узатар албат.

Хўш, кимга! Ким унинг туққан онаси!
Беш қитъа узатар баробардан қўл.
Кўзида илтижо, дилда ноласи,
Армонли ёшидан ёқалари ҳўл!

У башар боласи, боқар барчага,
Барчада кўради ўз онасини!
Ўйнаса ярашар барча кўчага,
Барча юрт тутади пок сийнасини!

Шукурким, у тирик, омон қолгандир,
Сувларда оқмади, ўтда ёнмади!
Халоскор кўтариб қўлга олгандир,
Мана у турибди кулиб омади!

Ҳеч кимса, ҳеч қачон ўкинтирмас ҳеч,
Халоскор қўлида яланғоч қилич.
Ерга туш, азизим, ўйна, яйра, кул,
Йўлингга тўшалгай чаман-чаман гул.

Сен уруш фарзанди, тинчликда яша,
Бахтингни бу жаҳон қилсин томоша!

Замондошимга

Дунёни сен албат яратганинг йўқ,
Сен фақат аждоддан қолган ёниқ чўғ.

Бу дунё бор эди, бўлмоғи керак,
Ҳозирдай бус-бутун қолмоғи керак.

Сен шунга жавобгар умринг борича,
Кундузни кун дема, кечани кеча.

Бир ғишти бемаҳал нураса агар,
Шаънингга афсусу надомат тегар.

Мабода бирор ўқ отилса ногоҳ,
Демак, сен бўлмабсан вақтида огоҳ.

Бировнинг юртида изғиб юрган ким,
Нега сен жавобсиз туриб қолдинг жим!

Келажак авлодга берасан ҳисоб,
Ҳисобки, саволи оғир, беҳисоб.

Ким эдинг, ким бўлдинг ва нима қилдинг,
Бўлмаса дунёга нимага келдинг!

Ҳар куннинг ҳисоби алоҳидадир,
Кечикмай ҳозирдан жавобин қидир.

Бош жавоб аниқдир гар бўлсанг зийрак,
Дунё тинч ва бутун бўлмоғи керак.

Сен шунга жавобгар умринг борича,
Белда куч, кўзингда нуринг борича!

Орзу ҳақида

Мен орзумга етдим, дея керилма,
Нима қолди энди ёниб дилингда!
Нима кутар сени эрта йўлингда,
Пуч хаёлга ўзинг алдаб берилма!

Қалбда доим орзу бўлса яхшидир,
Уни қувиб яшаш яна яхшироқ!
Бири битса, бошқасини топ, қидир,
Йўлинг бўлур яна нурли ва порлоқ!

Орзу билан яшаган қалб равшандир,
Орзу билан умр йўли гулшандир.
Бу гулшандан ўзга тутма ўзингни,
Юрагингга қулоқ солгин ва қондир!

Ишон дўстим, орзусиз қалб бўлмайди,
Одам ўлар, аммо орзу ўлмайди!
Бошқа қалбга кўчиб, севиб яшайди,
Бахт уфқини доим қувиб яшайди!

ҚАЙҒУ ВА ШОДЛИК

Қайғунинг ранги бор, қора бўлади,
Ҳиди ҳам бўлади тутунга ўхшаш.
Димоғинг ачитиб, кўздан тўкиб ёш,
Бардошинг чечагин бир-бир юлади.

Шодликдан қуёшнинг ҳиди келади,
Ўзи ҳам ўхшайди гулнинг рангига.
Тугамас нур тўкиб ҳаёт тонгига,
Узоқ бир умрни ваъда қилади!

Мард бўлсанг қайғунинг устига от сол,
Шодликнинг боғида мангу яйраб қол!

ШОШМА, ЭЙ, БУЛОҚ!

— Турна кўзли, эй булоқ,
Сўзларимга сол қулоқ:
Бунча қайнаб тошасан,
Қайга бунча шошасан!
— Йўлга чиққан сайёҳ бор,
Сувга ташна ниғоҳ бор,
Балки, кутар дил ёниб,
Ичсин сувим у қониб.
— Тўйиб ичгач, у яна —
Бўлар йўлга равона.
Сени эслар, ёки йўқ.
— Бунинг менга фарқи йўқ.
Чанқовини боссам, бас,
Эсламоғи шарт эмас!

ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

Чироқчи район партия комитети КПСС XXV съезди қарорлари асосида социалистик турмуш тарзини пропаганда қилиш ва қарор топтиришга бағишланган илмий-амалий конференция ўтказди. Конференцияда ишда бошланғич партия ташкилотлари секретарлари, сиёсий ахборотчилар, сиёсий ташкилотчилар ва агитаторлар иштирок этишди.

Конференцияда район партия комитетининг секретари М. Алибоев «КПСС XXV съезди қарорлари асосида социалистик турмуш тарзини қарор топтириш ва пропаганда қилишда район партия ташкилотларининг вазифалари», Қашқадарё область партия комитетининг лектори О. Эргашев «Совет турмуш тарзининг ғоявий-сиёсий асослари», Қарши давлат педагогика институти фалсафа кафедрасининг мудири, фалсафа фанлари кандидати А. Чориев «Меҳнат характери ва мазмунининг ўзгариши — совет турмуш тарзининг белгиси» мавзуларида доклад қилдилар.

СПОРТ

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА

Москвада ака-ука Знаменскийлар хотираси соврини учун ўтказилган анъанавий мусобақада ўндан ортиқ мамлакат спортчилари ўзаро куч синашдилар. Совриндорлик баҳсларида республикамиз вакиллари ҳам иштирок этишди. Республикада хизмат кўрсатган тренер, андижонлик Р. Сайфулиннинг шогирди Светлана Ўлмасова яқинда Сочида «Правда» газетаси соврини учун ўтказилган халқаро мусобақада 1500 метрли масофага югуриб, фахрий супанинг иккинчи поғонасига кўтарилганди. Бу сафар моҳир югурувчи 3 минг метрли йўлда баҳслашиб, маррага биринчи бўлиб келди. У 9 минут-у 11,9 секунд натижа билан мукофотга сазовор бўлди. Яна бир вакилимиз тошкентлик Светлана Шаталина ҳам муваффақият қозонди. У 400 метрга тўсиқлар оша югуришда 58,91 секундлик натижа билан кумуш медаль совриндори бўлди. Чирчиқлик Г. Иванов 400, тошкентлик Л. Морозова эса 800 метрга югуриш бўйича 6 ҳамда 7 ўринларни эгаллашди.

КУРАШ

II Бутуниттифоқ ёшлар спорт ўйинларига ҳозирлик кўраётган республикамиз полвонлари Таллин шаҳрида Г. Вахер хотираси соврини учун ўтказилган турнирда иштирок этдилар. Бутуниттифоқ турнирида 35 шаҳарнинг 200 дан зиёд курашчиси ўзаро беллашди. Мусобақада тошкентлик Ш. Фаткулин билан Р. Шишаловскийлар вазнларига кўра ғолиблик қилишди. А. Каримов, В. Храмцовлар тўртинчи, Р. Қурбонов билан В. Лямкинлар бешинчи ўринларни эгаллашди.

СУВ ТЎПИ

Киевда II Бутуниттифоқ ёшлар спорт ўйинлари программаси бўйича ватерполчилар баҳсга киришдилар. Саралаш ўйинлари тугаб ярим финалчилар ҳам аниқланди. Совриндор ўринлар учун курашадиган 8 коллектив 2 группага бўлинди. Биринчисига Москва, Белоруссия, Қозоғистон ва Тожикистон командалари, иккинчисига Украина, Грузия, РСФСР ва Ўзбекистон коллективлари киритилди. Республикамиз командаси бугунгача уч марта куч синашди. Ватерполчиларимиз москвалик спортчилардан (5:10) енгилиб, ленинградлик (9:6) ҳамда арманистонлик (7:4) спортчилардан устун келдилар.

НАСЛЧИЛИК СОВХОЗИ

Мамлакатда энг катта «Туркманистон» наслчилик совхозидан Туркманистон билан Қозоғистоннинг чорвачилик хўжаликларига арван зотли 200 та туядан иборат биринчи карвон жўнатилди. Бу хўжалик тоза насл туяларни кўпайтириш билан шуғулланади. Бу ерда уч минг бошга етадиган туя подаси вужудга келтирилган.

Кўкламда 350 та бўталоқ қўшилди, чўпонлар кузгача яна камида 200 бош — пландан 50 та кўп бўталоқ олишга аминдирлар.

Марказий Қорақумда жойлашган «Туркманистон» фермаларида ҳозир катта қурилишга тайёргарлик кўрилмоқда. Шу йил бу ерда чўпонлар учун ғиштин уйлар, механизациялашган жун қирқиш пункти, қишки қўтонлар қурила бошлайди. Ишлаб турган 9 та артезиан қудуққа қўшимча яна иккитасини пармалаш мўлжалланади. Марказий қўрғонда наслчилик ва селекция иши билан шуғулланувчи тадқиқот лабораторияси очишга қарор қилинди.

Наслчилик совхозининг чорвадорлари беш йиллик охиригача Ўрта Осиё ва Қозоғистоннинг чўл районларига юбориш учун ҳар йили 500 тадан тоза насл чорва тайёрлаб беришга қарор қилдилар. (ТАСС).

Бухородаги ип-газламалар комбинатининг илғор ип йигирувчиси Норбиби Иброҳимова кундалик топшириқларини ошириб бажариш билан коллектив ҳурматига сазовор бўлаётир. Тайёрлаётган маҳсулотининг деярли ҳаммаси фақат биринчи сортлар билан қабул қилинмоқда. Суратда: мусобақа пешқадами иш устида.

А. Тўраев фотоси.

Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — **Янгиликлар.** 10.10— Гимнастика. 10.30 — Концерт. 10.55 — **«Саша»** (бадиий фильм). 12.05 — Бизнинг биография — 1949 йил. 15.00 — Меҳнатинг — иқболинг. 15.45 — С. Михалков. «В. И. Ленин музейида». 16.15 — Рус тили. 17.00 —Шахмат мактаби. 17.30 Л. Масленникова куйлайди. 17.40 — Фан оламида. 18.10 — «Орлёнок». 19.00 — **Янгиликлар.** 19.30 — Халқ ижоди. 20.15 — **«Тўққизинчи студия».** 21.15 — «Мураккаб ҳодиса» (телеспектакль). 22.00 — **«Вақт».** 22.30— XI Бутуниттифоқ Пушкин шеъриятининг якунловчи кечаси. 24.00 — **Янгиликлар.**

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30— Фильм-концерт. 12.00 — **«Шудринг»** (бадиий фильм). 13.10 — «Қизил сайёрага саёҳат» (телетеатр, такрорий). 18.30 — **«Ёшлик».** 19.00 — **Ишчи ва солдат депутатлари Совети I Бутунроссия съездининг 60 йиллигига.** 19.15 — Тошкентнинг кўргазма заллари бўйлаб. 19.45 — **Ахборот.** 20.00 — **«Бахтим баҳори»** (телетеатр 1-қисм). 21.00 — **Ахборот.** 21.20 — «Чўлқувар» ашула ва рақс ансамблининг концерти. 22.00 — **«Вақт»** (Москва). 22.30 — **Чорвачилик — зарбдор фронт.** 22.45 — **«Серафим Фроловнинг муҳаббати»** (бадиий фильм).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — Болалар учун фильм. 19.20 — Математика. 20.20 — **Янгиликлар.** 20.40 — Ҳужжатли фильм. 21.20 — Физика.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Музикали драмалардан парчалар. 9.30 — Халқ чолғу куйлари. 11.15 — СССР Конституцияси лойиҳасини муҳокама қиламиз. 12.10 — «Ўзбекистон ишчиси». 13.30— Опереттолардан парчалар. 14.00 — Она-Ватанга кўплаб ингичка толали пахта етказиб берайлик. 16.10 — «Илҳом операси» (музикали ҳикоя). 19.00 — СССР Конституцияси лойиҳасини муҳокама қиламиз. 19.20 — «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 20.25 — Татар куйлари. 21.00 — Ўзбек халқ қўшиқлари. 22.00— Қишлоқ меҳнаткашларининг талабларига мувофиқ концерт. 22.30 — Социалистик ҳамдўстлик мамлакатларида. 22.40— «Замондошларимиз». 23.15 — Мақом кечаси.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

Реклама ВА ЭЪЛОНЛАР

«ЧАЙКА-206»

«ЧАЙКА-206» ТЕЛЕВИЗОРИ — ТЕЛЕМАРКАЗДАН ЮЗЛАБ КИЛОМЕТР МАСОФАДА ҲАМ ЭКРАНДА АНИҚ ТАСВИРНИ АКС ЭТТИРАДИ.

Телевизор бир неча бор давлат Сифат белгисига сазовор бўлган шундай маркали телевизорларнинг энг яхши традицияларини давом эттиради. Бу телевизор телевизион техниканинг энг янги ютуқларини ўзида мужассамлаштирган.

«ЧАЙКА-206» ТЕЛЕВИЗОРИ ЭКРАНИНИНГ КАТТАЛИГИ ДИАГОНАЛ БЎЙИЧА 61 САНТИМЕТР.

Баҳоси — 380 сўм.

ЦКРО «РАДИОТЕХНИКА».

НАМАНГАН ШАҲРИДА
25—26 ИЮНДА

1977 ЙИЛГИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ПУЛ-БУЮМ ЛОТЕРЕЯСИНИНГ УЧИНЧИ ЧИҚАРИЛИШИ БЎЙИЧА

ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ

ТИРАЖДА «МОСКВИЧ—412», «ЖИГУЛИ—2101», «ЗАПОРОЖЕЦ» АВТОМАШИНАЛАРИ, КЎП МИҚДОРДА АРАВАЧАЛИ МОТОЦИКЛЛАР, ХОЛОДИЛЬНИКЛАР, ГИЛАМЛАР, ГИЛАМ ПОЕНДОЗЛАР ҲАМДА ПУЛ ЮТУҚЛАРИ ЎЙНАЛАДИ.

ЛОТЕРЕЯ БИЛЕТЛАРИНИ СОТИБ ОЛИНГ ВА ЮТУҚЛАР ТИРАЖИДА ҚАТНАШИНГ!

ДАВЛАТ МЕҲНАТ ОМОНАТ КАССАЛАРИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКА БОШҚАРМАСИ.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 16/VI да Травиата, 17/VI да Жизель.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 16/VI да Хонума хоним, 17/VI да Йиллар ўтиб.

Кино

САНЪАТ САРОЙИ — Қочоқ киши (катта зал), Сангам (кичик зал, кундуз ва кечқурун).

Қочоқ киши — «ЧАЙКА», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Парад — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12, 14, 16.00), «ҚОЗОҒИСТОН», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Бир сиқим тупроқ — «НУКУС» (тоқ соатларда).

Кўл узра соната садоси — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (20.00, 21.30).

Сирли орол — «ПИОНЕР» (13, 16, 18.00).

ЁЗГИ БИНОДА

Қочоқ киши — «ФЕСТИВАЛЬ» (21.00, 22.30).

Оилавий байрам куни — «ХИВА» (20.30, 22.10).

ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН СССР ХАЛҚЛАРИ ДРАМАТУРГИЯСИ ВА ТЕАТР САНЪАТИНИНГ БУТУНИТТИФОҚ ФЕСТИВАЛИ

ТЕЗ КУНДА

М. КАРИМ (Бошқирдистон АССР). А. МУХТОР таржимаси

«ОЛОВНИ ТАШЛАМА, ПРОМЕТЕЙ!»

(2 пардали фожиа)

Саҳнага қўйувчи режиссёр — Р. ҲАМИДОВ.

Режиссёр ассистентлари — С. УМАРОВ, Р. АВАЗОВ.

Рассом — У. САЙДАЛИЕВ.

Музика раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Н. ГИНЗБУРГ.

БОШ РОЛЛАРДА: Ўзбекистон ССР халқ артисти, Ўзбекистон ССР Давлат Ҳамза мукофотининг лауреати Я. АБДУЛЛАЕВА; Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, Ўзбекистон ССР Ленин комсомоли мукофотининг лауреати С. НОРБОЕВА; Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Р. ИБРОҲИМОВА, Г. ЖАМИЛОВА.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
19 ИЮНДА

РСФСР халқ артисти МАРГАРИТА НАЗАРОВА раҳбарлигидаги

«ЙЎЛБАРСЛАР» АТТРАКЦИОНИНИНГ ХАЙРЛАШУВ ГАСТРОЛЛАРИ

ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛИ ТУРКИСТОН ҲАРБИЙ ОКРУГИ САВДО БОШҚАРМАСИНИНГ

ТОШКЕНТ ҲУНАР САВДО-КУЛИНАРИЯ БИЛИМ ЮРТИ

1977-1978 ўқув йили учун қуйидаги бўлимларга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

АРАЛАШ ТОВАРЛАРНИ СОТУВЧИЛАР ВА ОШПАЗ-КОНДИТЕРЛАР,

Ошпаз-кондитерликка ўқиш муддати 2 йил, аралаш товарлар сотувчилар учун— 1 йил.

БИЛИМ ЮРТИГА 18 ЁШГАЧА БЎЛГАН ЎРТА МАЪЛУМОТЛИ ҚИЗЛАР КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИСИЗ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

ЎҚУВЧИЛАРНИНГ ҲАММАСИ 32 СЎМ МИҚДОРИДА СТИПЕНДИЯ БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИ.

Аризага қуйидагилар илова қилинади: мактабни тамомлаганлиги тўғрисида аттестат (асл нусхаси), туғилганлик тўғрисида гувоҳнома, турар жойидан справка, савдо ва умумий овқатланиш жойларида ишлаш ҳуқуқини берадиган саломатлиги тўғрисидаги справка; 3х4 сантиметрли учта фотосурат, таржимаи ҳоли, характеристика.

АРИЗАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Аризалар қуйидаги адресга юборилади: Тошкент шаҳри, Ленин кўчаси 80, (трамвайлар: 7, 8, 10, 11, 25; троллейбуслар: 9, 10, 11, «Туркман бозори» бекати).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700 000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41 ∗ ТЕЛЕФОНЛАР: Коммутатор — 330249 дан 330258 гача Эълонлар — 338142
Р. 02453. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Г. — 138.